

Z A K O N

O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O MATIČNIM KNJIGAMA

Član 1.

U Zakonu o matičnim knjigama („Službeni glasnik RS”, br. 20/09 i 145/14) član 1. menja se i glasi:

„Član 1.

Ovim zakonom uređuju se vrsta i sadržina matičnih knjiga; Registar matičnih knjiga; nadležnost za njihovo vođenje i rešavanje u upravnom postupku u oblasti matičnih knjiga; način čuvanja matičnih knjiga i spisa i vršenje uvida u matične knjige; obnavljanje matičnih knjiga; upis u matične knjige na osnovu isprava inostranog organa; vrste izvoda iz matičnih knjiga i izdavanje izvoda i uverenja na osnovu matičnih knjiga; razmena i korišćenje podataka iz Registra matičnih knjiga; uslovi za obavljanje poslova matičara; nadzor nad primenom propisa o matičnim knjigama i druga pitanja u vezi s vođenjem postupka koji prethodi upisu u matične knjige.

Svi pojmovi koji se koriste u ovom zakonu u muškom rodu obuhvataju iste pojmove u ženskom rodu.”

Član 2.

U članu 8. posle stava 2. dodaje se stav 3, koji glasi:

„Ministar bliže uređuje kriterijume za određivanje matičnih područja.”

Član 3.

U članu 10. stav 2. briše se.

Član 4.

Posle člana 11. dodaju se čl. 11a i 11b, koji glase:

„Član 11a

Poseban stručni ispit za matičara polaže se pred komisijom Ministarstva, po programu koji donosi Ministar.

Član 11b

Ministarstvo vodi evidenciju o položenom posebnom stručnom ispitu za matičara.

U Evidenciju iz stava 1. ovog člana upisuju se: ime i prezime kandidata; jedinstveni matični broj građana; naziv visokoškolske ustanove, nivo i vrsta stečenog obrazovanja i stručni naziv; datum polaganja ispita; podaci o opštem uspehu na ispitu i broj i datum izdatog uverenja o položenom posebnom stručnom ispitu za matičara.”

Član 5.

U članu 12. st. 1. i 3. brišu se.

Dosadašnji stav 2. postaje stav 1.

Član 6.

Posle člana 12. dodaje se član 12a, koji glasi:

„Član 12a

Ministarstvo vodi evidenciju o datim ovlašćenjima za obavljanje poslova matičara.

U Evidenciju iz stava 1. ovog člana upisuje se: ime i prezime matičara; organ iz člana 6. st. 2. i 4. ovog zakona koji je podneo predlog za davanje ovlašćenja za obavljanje poslova matičara; broj i datum rešenja kojim se daje ovlašćenje za obavljanje poslova matičara; nivo i vrsta stečenog obrazovanja i stručni naziv koji je stekao matičar; datum kada je položen poseban stručni ispit za matičara; da li je dato ovlašćenje za vođenje matičnih knjiga u svojstvu matičara ili zamenika matičara; opština odnosno grad i matično područje za koje je matičar ovlašćen za vođenje matičnih knjiga; broj i datum rešenja o prestanku ovlašćenja za obavljanje poslova matičara.”

Član 7.

Član 13. menja se i glasi:

„Član 13.

Stručno usavršavanje je pravo i dužnost matičara da stiče znanja i veštine, odnosno sposobnosti za izvršavanje poslova matičara.

Stručno usavršavanje matičara ostvaruje su u skladu sa zakonom koji uređuje prava i dužnosti zaposlenih u jedinicama lokalne samouprave.”

Član 8.

Posle člana 13. dodaju se čl. 13a, 13b i 13v, koji glase:

„Član 13a

Posebni sektorski program obuke matičara, za svaku godinu, priprema, razvija i donosi Ministarstvo, nakon sprovedenog postupka utvrđivanja potreba za sektorskim stručnim usavršavanjem u poverenim poslovima matičnih knjiga.

Ministarstvo samostalno sprovodi doneti program iz stava 1. ovog člana, a može odlučiti da ga sprovede i na drugi način, u skladu sa zakonom koji uređuje prava i dužnosti zaposlenih u jedinicama lokalne samouprave.

Član 13b

Ministarstvo sprovodi proveru znanja matičara stečenog na stručnom usavršavanju iz člana 13a ovog zakona, u skladu sa planom i programom provere znanja koji donosi Ministar.

Član 13v

Ministarstvo vodi evidenciju o posebnim sektorskim programima obuke matičara i proveri znanja matičara stečenog na sektorskom stručnom usavršavanju.

Evidencija iz stava 1. ovog člana sadrži podatke o: jedinici lokalne samouprave – opštini odnosno gradu i matičnom području za koje je matičar ovlašćen za vođenje matičnih knjiga; učesnicima – ime i prezime, jedinstveni matični broj građana, da li obavlja poslove u svojstvu matičara ili zamenika matičara, ostvarenom uspehu u proveri znanja stečenog na stručnom usavršavanju; sprovodiocu kome je povereno izvođenje obuke; predavačima i drugim realizatorima programa obuke; ocenama uspešnosti sprovedenih programa; materijalima koji su pripremljeni za potrebe ili su proizvod programa stručnog usavršavanja.”

Član 9.

U članu 14. posle stava 1. dodaje se stav 2. koji glasi:

„Zaposleni iz stava 1. ovog člana može biti lice koje ispunjava uslove iz člana 11. ovog zakona.”

Član 10.

Član 15. menja se i glasi:

„Član 15.

Matične knjige vode se u elektronskom i papirnom obliku.

Matične knjige u elektronskom obliku vode se u Registru matičnih knjiga.”

Član 11.

U članu 22. stav 2. menja se i glasi:

„Prijava može biti podneta elektronski, pisanim ili usmenim putem.”

Stav 3. menja se i glasi:

„O prijavi podnetoj usmenim putem sačinjava se zapisnik na propisanom obrascu.”

Član 12.

U članu 24. stav 1. posle reči: „knjigu” dodaju se reči: „povodom prijave podnete usmenim putem.”

Stav 6. menja se i glasi:

„Upis u matičnu knjigu u papirnom obliku matičar overava svojim potpisom, a upis u matičnu knjigu u elektronskom obliku, matičar digitalno potpisuje kvalifikovanim elektronskim sertifikatom, čime se taj upis smatra zaključenim.”

Član 13.

Član 27. menja se i glasi:

„Član 27.

Ako matičnu knjigu u koju treba uneti zabeležku o promeni podatka o ličnom stanju građana (u daljem tekstu: naknadna zabeležka) vodi drugi matičar, matičar koji je izvršio upis dužan je da bez odlaganja dostavi o tome elektronski izveštaj u Registar matičnih knjiga matičaru koji vodi matičnu knjigu u koju treba uneti naknadnu zabeležku.

Ako matičar koji je izvršio upis vodi i matičnu knjigu u koju treba uneti naknadnu zabeležku, dužan je da naknadnu zabeležku unese bez odlaganja, a najkasnije sledećeg radnog dana.

Ako se matična knjiga u koju treba uneti naknadnu zabeležku vodi u inostranstvu, matičar koji je izvršio upis dužan je da Ministarstvu, bez odlaganja, a najkasnije sledećeg radnog dana, dostavi izvod iz matične knjige.”

Član 14.

U članu 31. posle stava 1. dodaje se stav 2. koji glasi:

„Izuzetno od stava 1. ovog člana, ako je u Registar matičnih knjiga pogrešno upisan podatak zbog tehničke ili očigledne greške ili greške u prijavi, organ iz člana 6. st. 2 i 4. ovog zakona vrši ispravku greške nastale nakon zaključenja elektronskog upisa, a pre upisa u papirni oblik, s tim da se datum i tekst ispravke beleži u okviru Registra matičnih knjiga.”

Član 15.

Naziv odeljka 5. menja se i glasi:

„5. Registar matičnih knjiga”

Član 16.

Član 33. menja se i glasi:

„Član 33.

Registar matičnih knjiga je jedinstvena baza podataka o ličnom stanju građana koja se vodi u elektronskom obliku.

Registar iz stava 1. ovog člana sadrži evidenciju o ličnom stanju građana iz člana 2. ovog zakona.

Ministarstvo obezbeđuje uslove za vođenje Registra matičnih knjiga, koji može biti smešten i izvan sedišta ministarstva.”

Član 17.

Član 34. menja se i glasi:

„Član 34.

Matične knjige u Registru matičnih knjiga za tekuću godinu vodi matičar ovlašćen za vođenje matične knjige u papirnom obliku.

Matičar je dužan da bez odlaganja, sa upisom u Registar matičnih knjiga izvrši upis u matičnu knjigu u papirnom obliku, odnosno sa upisom u matičnu knjigu u papirnom obliku, bez odlaganja izvrši upis u Registar matičnih knjiga.”

Član 18.

Član 35. menja se i glasi:

„Član 35.

Ministarstvo je dužno da obezbedi neprekidno funkcionisanje informacionog sistema formiranjem sekundarne baze podataka i sekundarnog računarskog sistema, koji mora biti udaljen od mesta na kome se nalazi primarni informacioni sistem, čime se obezbeđuje kontinuitet njegovog rada u slučaju poplave, požara i drugog vida uništavanja.

Način čuvanja, zaštite i sigurnosti podataka u okviru Registra matičnih knjiga bliže uređuje ministar.”

Član 19.

Posle člana 35. dodaju se čl. 35a i 35b, koji glase:

„35a

Registar matičnih knjiga povezuje se sa službenim evidencijama, odnosno registrima u kojima se vode podaci koji se izvorno upisuju u matične knjige, ako za to postoji pravni osnov i tehnički uslovi za povezivanje sa Registrom matičnih knjiga.

Registar matičnih knjiga obezbeđuje podatke za vršenje poslova iz nadležnosti državnih organa, organa autonomnih pokrajina, lokalnih samouprava i imaoca javnih ovlašćenja, u skladu sa propisom kojim se uređuje opšti upravni postupak.

35b

Ministarstvo preuzima podatke iz Registra matičnih knjiga potrebne za redovno ažuriranje službenih evidencija koje se vode kao elektronske baze podataka iz nadležnosti ministarstva, kao i radi obrade, analize podataka i izrade izveštaja potrebnih za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti.

Ministarstvo preuzima podatke iz Registra matičnih knjiga koji se odnose na činjenicu smrti, kao i druge podatke od značaja za ažuriranje, odnosno vršenje promena po službenoj dužnosti u jedinstvenom biračkom spisku.

Ažuriranje odnosno vršenje promena po službenoj dužnosti iz stava 2. ovog člana sprovodi se u postupku utvrđenom zakonom kojim se uređuje jedinstveni birački spisak i uputstvom ministra.”

Član 20.

Član 36. menja se i glasi:

„Član 36.

Podaci, kao i ispravke podataka unetih u Registar matičnih knjiga čuvaju se u sistemu sa datumom i vremenom unosa, kao i podacima o matičaru koji je izvršio unos, odnosno ispravku podataka.”

Član 21.

Član 37. briše se.

Član 22.

Član 38. menja se i glasi:

„Član 38.

Matične knjige u papirnom obliku čuva matičar.”

Član 23.

U članu 41. stav 1. menja se i glasi:

„Uvid u matične knjige, kao i spise na osnovu kojih je izvršen upis u matične knjige, dozvolice se licu na koje se ti podaci odnose, supružniku, krvnom srodniku u pravoj liniji i licu koje je u drugom stepenu krvnog srodstva u pobočnoj liniji, usvojitelju ili staratelju.”

Posle stava 3. dodaje se stav 4. koji glasi:

„Posle upisa podatka o promeni pola, pravo uvida u matičnu knjigu rođenih i spise za lice koje je promenilo pol, imaju samo lice koje je promenilo pol, dete i roditelji tog lica, kao i nadležni organi za vršenje poslova iz svoje nadležnosti, u skladu sa zakonom.”

Član 24.

U članu 44. stav 1. menja se i glasi:

„Ako se matična knjiga uništi ili nestane, obnavlja se na osnovu sačuvanog oblika matične knjige na način i u roku koji odredi ministar.”

U stavu 2. reči: „Ako su oba primerka matične knjige uništena ili nestala,” brišu se.

Član 25.

Posle člana 45. dodaju se čl. 45a, 45b i 45v, koji glase:

„Član 45a

U matičnu knjigu rođenih može se upisati podatak o nacionalnoj pripadnosti.

Podatak o nacionalnoj pripadnosti se upisuje na zahtev roditelja na osnovu njihove zajedničke izjave, koja se unosi u prijavu iz člana 47. stav 1. ovog zakona, odnosno date na zapisnik, pred matičarom koji vodi matičnu knjigu rođenih.

Ukoliko jedan od roditelja nije živ ili nije poznat, drugi roditelj može odrediti nacionalnu pripadnost deteta.

Ukoliko se roditelji ne saglase u pogledu nacionalne pripadnosti deteta, upis tog podatka neće se izvršiti, a dete sticanjem punoletstva može tražiti da se izvrši upis.

Na promenu ili brisanje podatka o nacionalnoj pripadnosti deteta shodno se primenjuju odredbe o upisu.

Punoletno lice, kome u matičnoj knjizi rođenih nije upisan podatak o nacionalnoj pripadnosti ili ukoliko želi da se taj podatak briše ili promeni, može to učiniti na osnovu izjave date na zapisnik pred matičarom koji vodi matičnu knjigu rođenih.

Član 45b

U matičnu knjigu rođenih upisuje se podatak o promeni pola na osnovu rešenja organa iz člana 6. st. 2 i 4. ovog zakona, koje se donosi na osnovu propisane potvrde nadležne zdravstvene ustanove.

Zdravstvena ustanova iz stava 1. ovog člana dostavlja potvrdu nadležnom organu iz člana 6. st. 2 i 4. ovog zakona u roku od 15 dana od dana promene pola.

Potvrdu iz stava 1. ovog člana zdravstvena ustanova dostavlja elektronskim putem, a bez odlaganja i putem pošte.

U potvrdu iz stava 1. ovog člana upisuje se: ime i prezime; datum; mesto; opština/grad rođenja; jedinstveni matični broj građana; ime i prezime roditelja, lica kome je promenjen pol; podatak o promeni pola za to lice, kao i ime i prezime lekara koji je izdao potvrdu.

Ministar i ministar nadležan za poslove zdravlja sporazumno propisuju način izdavanja i obrazac potvrde iz stava 1. ovog člana.

45v

U slučajevima kada u matičnoj knjizi rođenih nije upisan jedinstveni matični broj građana ili je upisan, a nije određen u skladu sa propisima iz oblasti jedinstvenog matičnog broja građana, organ iz člana 6. st. 2 i 4. ovog zakona koji vodi matičnu knjigu rođenih preuzima podatke iz službene evidencije jedinstvenih matičnih brojeva građana koju vodi ministarstvo nadležno za unutrašnje poslove.

Podaci se preuzimaju na osnovu pojedinačnog upita, a prema podacima iz izvoda iz matične knjige rođenih i uverenja o svim promenama ličnog imena.

Podatak o jedinstvenom matičnom broju građana upisaće se u matičnu knjigu rođenih samo ako je organ na nesumnjiv i nesporan način utvrdio da se taj podatak odnosi na lice za koje se vrši upis.

Organ iz stava 1. ovog člana, dužan je da bez odlaganja izveštaj o upisanom podatku o jedinstvenom matičnom broju građana, dostavi nadležnom matičaru koji vodi matičnu knjigu venčanih, odnosno umrlih za to lice, radi ažuriranja tog podatka.”

Član 26.

U članu 47. stav 1. menja se i glasi:

„Rođenje deteta u zdravstvenoj ustanovi dužna je da prijavi zdravstvena ustanova elektronskim putem na propisanom obrascu, a bez odlaganja i putem pošte.”

Posle stava 1. dodaje se novi stav 2, koji glasi:

„Po izvršenom upisu na osnovu elektronski podnete prijave obaveštava se lice na koga se taj upis odnosi, a matičar dostavlja izvod iz matične knjige rođenih.”

Dosadašnji stav 2. postaje stav 3.

Član 27.

U članu 60. stav 1. reči: „usmeno i pismeno” brišu se.

Član 28.

U članu 61. posle stava 1. dodaje se novi stav 2, koji glasi:

„Činjenicu smrti lica koje je umrlo u zdravstvenoj ustanovi dužna je da prijavi zdravstvena ustanova elektronskim putem na propisanom obrascu, a bez odlaganja i putem pošte.”

U dosadašnjem stavu 2. koji postaje stav 3. reči: „zdravstvenoj ustanovi,” brišu se.

Član 29.

U članu 63. posle stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„Ako je lice umrlo u zdravstvenoj ustanovi, potvrdu o smrti zdravstvena ustanova izdaje elektronskim putem, a bez odlaganja i putem pošte.”

Dosadašnji stav 2. postaje stav 3.

Član 30.

U članu 65. stav 2. menja se i glasi:

„O izdatim dozvolama vodi se evidencija u koju se upisuje: redni broj upisa; datum upisa u Evidenciju; organ koji je doneo rešenje o dozvoli da se umrli sahrani pre prijave činjenice smrti matičaru; broj i datum rešenja o dozvoli da se umrli sahrani pre prijave činjenice smrti matičaru; podaci o smrti, i to: ime i prezime umrlog i prezime pre zaključenja braka; pol umrlog; dan, mesec, godina i čas smrti; mesto i opština smrti; a ako je umro u inostranstvu i naziv države; dan, mesec i godina rođenja; mesto i opština rođenja, a ako je rođen u inostranstvu i naziv države; jedinstveni matični broj građana; prebivalište i adresa umrlog.”

Posle stava 2. dodaje se stav 3. koji glasi:

„Podaci iz evidencije iz stava 2. ovog člana čuvaju se trajno, u svrhu pravne sigurnosti u vezi sa upisom u matičnu knjigu umrlih i sprečavanja eventualnih zloupotreba u vezi identiteta lica koje je sahranjeno pre upisa u matičnu knjigu umrlih.”

Član 31.

Posle člana 69. dodaje se član 69a koji glasi:

„Član 69a

Diplomatsko-konzularno predstavništvo, u kom su vođene matične knjige po ranijim propisima, nastavlja da u te knjige upisuje zabeleške o promeni podataka o

ličnim stanjima građana (naknadne zabeleške) i ispravci greške, shodno odredbama ovog zakona.”

Član 32.

Član 72. menja se i glasi:

„Član 72.

Diplomatsko-konzularno predstavništvo vodi matične knjige u Registru matičnih knjiga, a vodi i čuva matične knjige u papirnom obliku.”

Član 33.

Član 73. menja se i glasi:

„Član 73.

Ako se matična knjiga koja se vodi u diplomatsko-konzularnom predstavništvu u papirnom obliku uništi ili nestane, obnavlja se na osnovu podataka iz Registra matičnih knjiga na način i u roku koji odredi ministar nadležan za spoljne poslove.”

Član 34.

Član 76. menja se i glasi:

„Član 76.

Ako činjenice rođenja, zaključenja braka i smrti državljana Republike Srbije nastale van njene teritorije nisu upisane u matične knjige koje se vode u diplomatsko-konzularnim predstavništvima, upisuju se u matične knjige koje se vode po ovom zakonu.

Prijava za upis činjenice iz stava 1. ovog člana podnosi se preko diplomatsko-konzularnog predstavništva na čijem području je ta činjenica nastala ili neposredno nadležnom organu iz člana 6. st. 2. i 4. ovog zakona.

Ako na području na kojem je nastala činjenica rođenja, zaključenja braka ili smrti državljanina Republike Srbije, Republika Srbija nema diplomatsko-konzularno predstavništvo, prijava za upis ovih činjenica podnosi se preko najbližeg diplomatsko-konzularnog predstavništva.

Upis činjenice iz stava 1. ovog člana vrši se na osnovu izvoda iz matične knjige inostranog organa, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno.

Ako se ne može pribaviti izvod iz matične knjige inostranog organa, upis činjenica iz stava 1. ovog člana vrši se na osnovu odluke nadležnog suda.

Diplomatsko-konzularna predstavništva iz st. 2. i 3. ovog člana prijavu za upis činjenice rođenja, zaključenja braka i smrti državljana Republike Srbije nastale van njene teritorije prosleđuju elektronskim putem nadležnom organu iz člana 6. st. 2 i 4. ovog zakona, a bez odlaganja i putem pošte uz dostavljanje izvoda iz stava 4. ovog člana.”

Član 35.

Član 81. menja se i glasi:

„Član 81.

Izvodi iz matičnih knjiga i uverenja izdaju se na osnovu podataka sadržanih u Registru matičnih knjiga.

U izvode iz matičnih knjiga upisuju se podaci, i to u:

1) Izvod u matičnu knjigu rođenih: ime i prezime; pol; dan, mesec, godina i čas rođenja; mesto i opština – grad rođenja, a ako je lice rođeno u inostranstvu i država; jedinstveni matični broj građana; državljanstvo; nacionalna pripadnost; podaci o roditeljima, i to: ime i prezime (i prezime pre zaključenja braka); jedinstveni matični broj građana; dan, mesec i godina rođenja; mesto i opština – grad rođenja, ako je lice rođeno u inostranstvu i država; državljanstvo; prebivalište i adresa.

2) Izvod iz matične knjige venčanih: mesto zaključenja braka, a ako je brak zaključen u inostranstvu i država; dan, mesec, godina zaključenja braka; podaci o ženiku i nevesti i to: ime i prezime; jedinstveni matični broj građana; dan, mesec i godina rođenja; mesto i opština – grad rođenja, ako je lice rođeno u inostranstvu i država državljanstvo; prebivalište i adresa; ime i prezime roditelja supružnika i prezime koje su supružnici uzeli pri zaključenju braka.

3) Izvod iz matične knjige umrlih: ime i pol; prezime (i prezime pre zaključenja braka, ako je lice bilo u braku); jedinstveni matični broj građana; dan, mesec, godina i čas smrti; mesto i opština – grad smrti, a ako je lice umrlo u inostranstvu i država; dan, mesec i godina rođenja; mesto i opština – grad rođenja, a ako je lice rođeno u inostranstvu i država; državljanstvo; prebivalište i adresa; bračni status umrlog; ime i prezime supružnika (i prezime pre zaključenja braka) i ime i prezime roditelja umrlog.

Izvide iz stava 1. ovog člana može izdati ovlašćeni matičar, odnosno ovlašćeno lice iz člana 70. ovog zakona, za bilo koje matično područje opštine, odnosno grada, odnosno grada Beograda, odnosno diplomatsko-konzularnog predstavništva.

Uverenja koja se izdaju na osnovu matičnih knjiga koje vode organi iz člana 6. st. 2. i 4. ovog zakona, izdaje ovlašćeni matičar.”

Član 36.

Član 84. menja se i glasi:

„Član 84.

Organ iz člana 6. st. 2 i 4. ovog zakona vodi evidenciju o izdatim izvodima iz matičnih knjiga i uverenjima o činjenicama i podacima upisanim u matične knjige.

U Evidenciju iz stava 1. ovog člana upisuje se: ime i prezime i prebivalište i adresa fizičkog lica, odnosno naziv i sedište pravnog lica po čijem je zahtevu izdat izvod ili uverenje iz matične knjige; vrsta matične knjige; vrsta isprave koja se izdaje iz matične knjige (izvod ili uverenje); ime i prezime lica za koje se izdaje izvod ili uverenje iz matične knjige; matično područje za koje se vodi matična knjiga iz koje se izdaje izvod ili uverenje; tekući broj matične knjige i godina upisa; datum izdavanja izvoda ili uverenja i ime i prezime i potpis matičara koji je izdao izvod ili uverenje iz matične knjige.

Podaci iz evidencije iz stava 1. ovog člana čuvaju se trajno, u svrhu praćenja stanja u vezi sa izdavanjem izvoda iz matičnih knjiga i uverenja o činjenicama i podacima upisanim u matične knjige i sprečavanja eventualnih zloupotreba u pogledu izdavanja ovih javnih isprava.”

Član 37.

U članu 85. posle stava 3. dodaje se stav 4. koji glasi:

„Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona u delu koji se odnosi na matične knjige koje se vode u diplomatsko-konzularnim predstavništvima vrši ministarstvo nadležno za spoljne poslove.”

Član 38.

U članu 86. stav 1. tač. 6), 7), 8) i 9) menjaju se i glase:

„6) način vođenja evidencije o izdatim izvodima iz matičnih knjiga i uverenjima o činjenicama i podacima upisanim u matične knjige;

7) način vođenja evidencije o dozvolama da se umrli sahrani pre nego što je činjenica smrti prijavljena matičaru;

8) program i način polaganja posebnog stručnog ispita za matičara, izgled i sadržinu obrasca uverenja o položenom posebnom stručnom ispitu za matičara, način izdavanja uverenja o položenom posebnom stručnom ispitu za matičara i način vođenja Evidencije o položenom posebnom stručnom ispitu za matičara;

9) način vođenja Evidencije o datim ovlašćenjima za obavljanje poslova matičara;”

Posle tačke 9) dodaju se tač. 10), 11), 12), 13) i 14) koje glase:

„10) način vođenja Evidencije o posebnim sektorskim programima obuke matičara i proveru znanja matičara stečenog na sektorskom stručnom usavršavanju;

11) plan, program i način provere znanja matičara stečenog na stručnom usavršavanju u okviru posebnog sektorskog programa obuke matičara;

12) način upisa podatka o nacionalnoj pripadnosti, kao i o promeni pola;

13) način ispravke greške iz člana 31. stav 2. ovog zakona;

14) način čuvanja ispravki podataka unetih u Registar matičnih knjiga iz člana 36. ovog zakona.”

U stavu 2. posle reči: „inostranstvu” dodaju se reči: „i sadržinu zapisnika o određivanju ili promeni nacionalne pripadnosti.”

Član 39.

U članu 87. stav 1. posle tačke 4) dodaje se tačka 4a, koja glasi:

„4a) ne dostavi potvrdu o promeni pola u propisanom roku (član 45b);

U stavu 3. tačka 2) menja se i glasi:

„2) ne postupi u skladu sa članom 34. stav 2. ovog zakona; ”

Posle tačke 2) dodaju se tač. 3) i 4), koje glase:

„3) ne postupi u skladu sa članom 27. ovog zakona, odnosno ne unese naknadnu zabeležku u Registar matičnih knjiga i u papirni oblik matične knjige;

4) ne izvrši upis ličnog imena pripadnika nacionalne manjine prema jeziku i pravopisu pripadnika nacionalne manjine (član 17. stav 1).”

Posle stava 3. dodaje se stav 4. koji glasi:

„Novčanom kaznom do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice u organu iz člana 6. st. 2. i 4. ovog zakona ukoliko ne obezbedi vođenje matičnih knjiga u Registru matičnih knjiga najkasnije do početka primene ovog zakona.”

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 40.

Registar matičnih knjiga iz člana 16. ovog zakona (izmenjen član 33) preuzima podatke o ličnim stanjima građana iz čl. 45, 55. i 59. Zakona o matičnim knjigama („Službeni glasnik RS”, br. 20/09 i 145/14) koji se vode u Centralnom

sistemu za elektronsku obradu i skladištenje podataka i čuvanje drugog primerka matičnih knjiga iz čl. 33, 35. i 92. tog zakona.

Početak primene ovog zakona drugi primerak matičnih knjiga prestaje da se vodi u Centralnom sistemu za elektronsku obradu i skladištenje podataka i čuvanje drugog primerka matičnih knjiga.

Organi iz člana 6. st. 2. i 4. Zakona o matičnim knjigama („Službeni glasnik RS”, br. 20/09 i 145/14) obezbediće tehničke uslove za vođenje matičnih knjiga u Registru matičnih knjiga za sva matična područja za koja se, u skladu sa odlukom o matičnim područjima, vode matične knjige do početka primene ovog zakona.

Član 41.

Odluku o činjenici rođenja, zaključenja braka i smrti i promenama u vezi sa tom činjenicom, nadležni organ iz člana 28. Zakona o matičnim knjigama („Službeni glasnik RS”, br. 20/09 i 145/14) dužan je da dostavi Registru matičnih knjiga (nadležnom matičaru) radi upisa u matičnu knjigu, elektronskim putem, u roku od 12 meseci od dana početka primene ovog zakona.

Član 42.

Ministarstvo nadležno za poslove zdravlja obezbediće uslove za izdavanje elektronske potvrde o smrti i elektronske potvrde o promeni pola u roku od 12 meseci od dana početka primene ovog zakona.

Član 43.

Ministarstvo nadležno za spoljne poslove obezbediće tehničke i druge uslove za elektronsko povezivanje diplomatsko-konzularnih predstavništava sa Registrom matičnih knjiga iz člana 32. ovog zakona (izmenjen član 72) u roku od 12 meseci od dana početka primene ovog zakona.

Dok se ne obezbede tehnički i drugi uslovi iz stava 1. ovog člana drugi primerak matičnih knjiga čuva se i vodi u ministarstvu nadležnom za spoljne poslove u skladu sa odredbama Zakona o matičnim knjigama („Službeni glasnik RS”, br. 20/09 i 145/14).

Član 44.

Ministarstvo nadležno za spoljne poslove obezbediće uslove za postupanje diplomatsko-konzularnih predstavništava na način opisan iz člana 34. ovog zakona (izmenjen član 76) u roku od 12 meseci od dana početka primene ovog zakona.

Dok se ne steknu uslovi za postupanje diplomatsko-konzularnih predstavništava iz stava 1. ovog člana, prijave za upis činjenica rođenja, braka ili smrti prosleđivaće se samo u papirnom obliku.

Član 45.

Ako su oba primerka matične knjige koja su se vodila u skladu sa odredbama Zakona o matičnim knjigama („Službeni glasnik RS”, br. 20/09 i 145/14) potpuno ili delimično uništena ili nestala, obnoviće se u skladu sa tim zakonom.

Član 46.

Podzakonski propisi iz čl. 2. i 18, dela člana 25 (kojim se dodaje novi član 45b) i člana 38. ovog zakona biće doneti do početka primene ovog zakona.

Član 47.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a primenjuje se počev od 1. januara 2019. godine, izuzev

dela člana 25. ovog zakona (kojim se dodaje novi član 45v) koji počinje da se primenjuje stupanjem na snagu ovog zakona.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbi člana 97. tačka 2. Ustava Republike Srbije, kojim je propisano da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje postupak pred sudovima i drugim državnim organima, kao i odredbi člana 42. stav 2. Ustava kojom je propisano da se prikupljanje, držanje, obrada i korišćenje podataka o ličnosti uređuju zakonom.

Pored toga, ustavni osnov u delu koji se tiče mogućnosti upisa podatka o nacionalnoj pripadnosti predstavlja i odredba člana 47. Ustava prema kojoj je izražavanje nacionalne pripadnosti slobodno i niko nije dužan da se izjašnjava o svojoj nacionalnoj pripadnosti, člana 79. stav 1. Ustava prema kojoj pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo na izražavanje svoje nacionalne pripadnosti, kao i člana 21. Ustava, prema kojoj je zabranjena svaka diskriminacija, neposredna ili posredna, po bilo kom osnovu, a naročito po osnovu rase, pola, nacionalne pripadnosti.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Jedan od prioritarnih ciljeva Vlade jeste uspostavljanje moderne, uređene, efikasne i delotvorne države. U tom smislu, uvođenje informacionih tehnologija u rad javne uprave, odnosno u vođenje službenih evidencija je preduslov za razvoj efikasne uprave. Sagledane u tom kontekstu, odredbe važećeg Zakona o matičnim knjigama bilo je potrebno usaglasiti sa savremenim tendencijama. Pre svega, potreba za izmenama i dopunama Zakona utvrđena je Zaključkom Vlade broj: 021-11839/2016 od 15. decembra 2016. godine kojim je usvojen Plan prioritarnih aktivnosti za smanjenje administrativnih tereta u Republici Srbiji 2016-2018. godine. Navedenim aktom, između ostalog, ukazuje se na neophodnost unapređenja stanja u oblasti matičnih knjiga u pogledu novog koncepta vođenja matičnih knjiga, odnosno kao jedan od ciljeva navodi se potpuni prelazak na rad u vođenju matičnih knjiga u centralnom sistemu matičnih knjiga – Registru matičnih knjiga. Registar će služiti ne samo kao registar podataka o ličnom stanju građana, nego i kao aplikacija za upisivanje svih činjenica u matične knjige koja će se voditi u elektronskoj formi. Matičari će imati obavezu da sve upise (činjenice rođenja, braka ili smrti i druge zakonom predviđene činjenice i promene u vezi sa njima vrše u centralnom sistemu. Cilj je i da se sve prijave koje podnose institucije (zdravstvene ustanove i druge) vrše i elektronski, što znatno olakšava rad matičara.

Pored toga, Akcionim planom za ostvarivanje prava nacionalnih manjina predviđena je obaveza dopune Zakona o matičnim knjigama radi uređenja načina upisa podatka o nacionalnoj pripadnosti u matičnu knjigu rođenih.

U smislu napred navedenog, izmenama i dopunama Zakona o matičnim knjigama predviđena su sledeća rešenja:

- obaveza jedinica lokalnih samouprava da pređu na rad (vršenje upisa) u Registar matičnih knjiga, što uključuje i kompletiranje prenosa podataka u Registar;
- propisivanje kriterijuma za obrazovanje matičnih područja;
- obaveza zdravstvenih ustanova da sve prijave (rođenje, smrt, kao i promenu pola) podnose i elektronskim putem;
- mogućnost upisa podatka o nacionalnoj pripadnosti u matičnu knjigu rođenih;
- mogućnost upisa promene pola u matičnu knjigu rođenih;
- jasno definisanje kruga lica koja mogu ostvariti uvid u matične knjige;

- unifikacija rešenja o vođenju matičnih knjiga u diplomatsko-konzularnim predstavništvima i u Republici Srbiji;
- izdavanje izvoda iz matičnih knjiga bez obzira na mesnu nadležnost proširuje se i na diplomatsko-konzularna predstavništva Republike Srbije u inostranstvu;

Dakle, svrha zakonskih izmena i dopuna se sastoji u uspostavljanju jedinstvene baze podataka koji se upisuju u matične knjige, pojednostavljenju procesa upisa u matične knjige, podizanju nivoa efikasnosti i ujednačenog postupanja organa u praksi. Takođe, njima se obezbeđuje ušteda vremena za građane – korisnike usluga, kao i ušteda vremena i ljudskih resursa za jedinice lokalne samouprave.

Uz navedeno, neophodno je izmenama i dopunama Zakona urediti odnose koji obezbeđuju međusobnu usklađenost ovog zakona sa Zakonom o zaposlenima u autonomnim pokrajinama i jedinicama lokalne samouprave („Službeni glasnik RS”, br. 21/16 i 113/17), u delu koji se odnosi na stručno usavršavanje matičara.

III. OBJAŠNJENJE POJEDINAČNIH REŠENJA

U Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o matičnim knjigama kao osnovna novina predviđa se uspostavljanje Registra matičnih knjiga u kome će se jedinstveno voditi matične knjige u elektronskom obliku, uz pisani oblik matičnih knjiga, te obezbediti jedinstven registar o ličnom stanju građana, mogućnost korišćenja i razmene podataka koji su sadržani u njemu, obavezna elektronska prijava u zakonom određenim situacijama, mogućnost upisa podatka o nacionalnoj pripadnosti i promeni pola, te precizno definisanje kruga lica koja mogu ostvariti uvid u matične knjige, a shodno novom sistemu vođenja, izdavanje izvoda iz matičnih knjiga u svim matičnim područjima, kao i diplomatsko-konzularnim predstavništvima. Ovim zakonom se obezbeđuje sigurnost elektronske baze podataka, te obaveza organa da obezbede uslove za rad u Registru matičnih knjiga. Uvođenjem Registra matičnih knjiga stvoren je pravni osnov za efikasno funkcionisanje elektronske uprave u oblasti matičnih knjiga, povezivanje službenih evidencija u pogledu kojih su postojale značajne razlike i protivrečnosti, olakšan pristup javnim evidencijama, ali u isto vreme samim zakonom je garantovano da će to biti u skladu sa zakonskim rešenjima koja garantuju pristup informacijama od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti.

Osnovne odredbe (član 1)

Član 1. Predloga zakona – S obzirom na to da je obezbeđenje jedinstvenog vođenja matičnih knjiga, u elektronskom obliku osnovni predmet izmena i dopuna, u Predlogu se, pored pitanja koja su i do sada bila predmet uređivanja, član 1. Zakona dopunjuje, te se kao predmet uređivanja navodi i Registar matičnih knjiga, te način razmene i korišćenja podataka sadržanih u Registru.

Takođe, polazeći od principa ravnopravnosti polova uneta je odredba prema kojoj svi pojmovi koji se koriste u muškom rodu, obuhvataju iste pojmove u ženskom rodu.

Zajedničke odredbe (čl. 2 – 14)

Član 2. Predloga zakona - Imajući u vidu da se uvodi jedinstveno vođenje matičnih knjiga u elektronskom obliku u svim matičnim područjima, član 8. Zakona se menja, te je kao uslov određivanja matičnih područja predviđeno obezbeđenje

odgovarajućih kriterijuma. Predlogom zakona predviđa se da matična područja obrazuju odlukom skupštine opštine, grada i grada Beograda, po pribavljenom mišljenju Ministarstva nadležnog za poslove uprave, pod uslovom da su obezbeđeni odgovarajući kriterijumi za rad u Registru matičnih knjiga. Kriterijume bliže uređuje Ministarstvo. Oni se mogu odnositi na ispunjenje tehničkih, kadrovskih i drugih uslova, odgovarajući broj korisnika, prostorni opseg i slično, što se uređuje podzakonskim aktom, te onemogućava osnivanje matičnih područja bez obezbeđenja prvenstveno tehničkih, a zatim i drugih pretpostavki za efikasno vođenje matičnih knjiga na način koji je uređen ovim zakonom. Pored toga, predviđa se i mogućnost da se za jedno matično područje odredi i više matičara. Umesto potpuno slobodne procene lokalnih skupština o potrebi za određivanjem određenog broja matičnih područja, koje se moglo pravdati drugačijim načinom vođenja, bez potrebe za obezbeđenjem specifičnih uslova, nova rešenja predviđaju da Ministarstvo bliže uređuje kriterijume za određivanje matičnih područja, te daje prethodno mišljenje o njihovoj ispunjenosti prilikom donošenja odluke opštinske, odnosno gradske skupštine ili Skupštine grada Beograda o određivanju matičnog područja. Mišljenje Ministarstva o odluci lokalne skupštine treba da se temelji na usaglašenosti sa utvrđenim kriterijumima u navedenom podzakonskom aktu. Naime, određivanje matičnih područja ne bi trebalo potpuno prepustiti arbitretnoj oceni lokalnih skupština. Osnovni razlog za to je promena koncepta njihovog vođenja i nužnost postojanja odgovarajućih uslova tehničkog karaktera, te se kao suštinski kriterijum u odlučivanju nameće osposobljenost za vođenje ovih poslova, određeni broj korisnika ovih javnih usluga, teritorijali osnov i sl. Imajući u vidu stanje i navike u donošenju odluka na lokalnom nivou, moglo bi se doći u situaciju da se taj faktor ne uzima u obzir na zadovoljavajući način, te da odluka o broju matičnih područja uzima u obzir drugu vrstu potreba, a ne one koje proizilaze iz zakonom utvrđenog načina vođenja. Za jedno matično područje se određuje jedan ili više matičara i jedan ili više njihovih zamenika, koji dobijaju ovašćenje za obavljanje poslova matičara od ministra nadležnog za poslove uprave uz ispunjenost zakonom propisanih uslova. (član 2). Briše se odredba prema kojoj se izuzetno može odrediti da matične knjige za više matičnih područja vodi jedan matičar, jer nije saglasna sa novim rešenjima prema kojima se propisuju kriterijumi za obrazovanje matičnih područja, a matičar dobija ovlašćenje da obavlja poslove matičara (član 3).

Predloženim odredbama od čl. 4-9. Predloga vrše se neophodna usaglašavanja sa odredbama Zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaposlenima u autonomnim pokrajinama i jedinicama lokalne samouprave („Službeni glasnik RS”, broj 113/17), koji na bitno drugačijim osnovama uređuju stručno usavršavanje zaposlenih u jedinicama lokalne samouprave u odnosu na trenutno važeća rešenja o stručnom usavršavanju matičara sadržana u Zakonu o matičnim knjigama („Službeni glasnik RS”, br. 20/09 i 145/14).

U tom smislu, uređuje se da je stručno usavršavanje pravo i dužnost matičara da stiče znanja i veštine, odnosno sposobnosti za izvršavanje poslova matičara.

Takođe, propisuje se da se stručno usavršavanje matičara ostvaruje u skladu sa zakonom koji uređuje prava i dužnosti zaposlenih u jedinicama lokalne samouprave, što podrazumeva da se na njih, kao i na sve druge zaposlene u jedinicama lokalne samouprave, odnose sve odredbe Zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaposlenima u autonomnim pokrajinama i jedinicama lokalne samouprave koje uređuju ostvarivanje prava na stručno usavršavanje u skladu sa opštim programima obuke (u temama koje su zajedničke ili odlikuju većinu zaposlenih u jedinici lokalne samouprave).

U skladu sa odredbama tog zakona, dalje se uređuju pitanja koja se odnose na sektorske posebne programe obuke matičara, koji se sprovode radi podizanja nivoa njihovih znanja u poverenim poslovima matičnih knjiga. Posebni sektorski program obuke matičara, za svaku godinu, priprema, razvija i donosi Ministarstvo, nakon sprovedenog postupka utvrđivanja potreba za sektorskim stručnim

usavršavanjem u poverenim poslovima matičnih knjiga, a po sprovedenom sektorskom posebnom programu obuke, Ministarstvo vrši proveru znanja matičara stečenog na stručnom usavršavanju u skladu sa planom i programom provere znanja koji donosi Ministar.

S tim u vezi, propisuje se i nadležnost Ministarstva u poslovima koji se odnose na vođenje Evidencije o posebnim sektorskim programima obuke matičara i proveri znanja matičara stečenom na sektorskom stručnom usavršavanju.

Pored toga, u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti („Službeni glasnik RS”, br. 97/08, 104/09 – dr. zakon, 68/12 – US, 107/12), unapređuju se odredbe Zakona o matičnim knjigama koje se odnose na poseban stručni ispit za matičara i davanje ovlašćenja za obavljanje poslova matičara, propisivanjem evidencija koje se vode u ovim poslovima, kao i njihove obavezne sadržine.

Najznačajnija i suštinska novina u Predlogu zakona predstavlja rešenje prema kome se matične knjige vode u elektronskom i papirnom obliku, s tim da se matične knjige u elektronskom obliku vode u Registru matičnih knjiga. Registar matičnih knjiga je definisan kao jedinstvena baza podataka o ličnom stanju građana koji se vodi elektronskim putem. Na ovaj način se obezbeđuje jedinstven registar podataka o ličnom stanju građana koji se, shodno Zakonu, unose u matične knjige, olakšava njihovo vođenje i korišćenje, obezbeđuje veći nivo tačnosti, te dostupnosti građanima. Elektronsko vođenje matičnih knjiga predstavlja najveći domet u primeni elektronske uprave, sa brojnim prednostima, sa stanovišta efikasnosti, upotrebljivosti, ekonomičnosti, ali i sigurnosti, uz istovremeno zadržavanje papirnog oblika, čime se obezbeđuje maksimalna sigurnost, kao i tačnost i pouzdanost sistema vođenja matičnih knjiga. Za matične knjige koje se vode u papirnom obliku zadržavaju se stara rešenja o načinu vođenja i zaključenja (član 10).

U Osnovnim odredbama se navodi da prijava može biti podneta elektronskim, pisanim i usmenim putem, ali, imajući u vidu razloge donošenja ovog zakona, te potrebu za elektronskim vođenjem podataka u jedinstvenom registru, kao prva mogućnost prijave podataka koji se upisuju u matične knjige navodi se prijava elektronskim putem, s tim da se ona u drugim delovima Predloga, u vezi sa određenim situacijama, predviđa kao obavezna. To se prvenstveno odnosi na prijave koje vrše nadležni organi i zdravstvene ustanove. Dakle, generalno se zadržavaju sva tri načina prijave, ali se u nekim slučajevima u vezi sa subjektima koji je vrše, predviđaju specifična rešenja (član 11).

Imajući u vidu vođenje matičnih knjiga i u jedinstvenoj elektronskoj bazi, predviđeno je da upis u papirni oblik matične knjige matičar overava svojim potpisom, a upis u elektronskom obliku matičar digitalno potpisuje kvalifikovanim elektronskim sertifikatom, koji je uslov pristupa i rada u elektronskom sistemu, čime se taj upis smatra zaključenim (član 12).

Shodno elektronskom načinu vođenja matičnih knjiga i postojanju jedinstvenog Registra, na osnovu koga se i vrše izdavanja izvoda, te olakšane komunikacije između matičara i potrebe za potpunom ažurnošću podataka, regulisan je i način upisa naknadne zabeleške ovim putem, sa obavezom matičara da pri svakom upisu, bez odlaganja o tome dostavlja elektronski izveštaj u Registru matičaru koji vodi matičnu knjigu u koju treba uneti naknadnu zabelešku. Ako matičar koji je izvršio upis vodi i matičnu knjigu u koju treba uneti naknadnu zabelešku, dužan je da naknadnu zabelešku unese bez odlaganja (član 13).

Predlog zakona zadržava rešenje prema kom greške u matičnim knjigama koje su uočene posle zaključenja upisa, matičar može ispraviti samo na osnovu rešenja nadležnog organa (gradske, odnosno opštinske uprave). Međutim, predmetni zakon predviđa izuzetak od ovog pravila koji je determinisan elektronskim načinom vođenja i mogućnošću grešaka koje prate novi način prijave, kao i elektronskog upisa, koje ne bi trebalo da vode nepotrebnom sprovođenju upravnog postupka i gubitku vremena. Dakle, ukoliko je pogrešno upisan podatak zbog tehničke ili

očigledne greške ili greške u prijavi, nadležni organ, bez donošenja rešenja, vrši ispravku greške nastale nakon zaključenja elektronskog upisa, a pre upisa u papirni oblik, uz obeležavanje vremena i teksta ispravke, koje se čuvaju u sistemu, čime se obezbeđuje potreban nivo sigurnosti i mogućnost kontrole i eventualne zaštite (član 14).

Registar matičnih knjiga (čl. 15-20)

Kao najvažnije unapređenje postojećih rešenja može se smatrati preciznije regulisanje elektronskog vođenja matičnih knjiga - Registra matičnih knjiga. Registar matičnih knjiga predstavlja jedinstvenu bazu podataka o ličnom stanju građana koja se vodi u elektronskoj formi. Njegovo obezbeđenje i funkcionisanje za cilj ima da obezbedi jedinstvenost, modernizaciju, kao i racionalizaciju sistema vođenja matičnih knjiga koje, kao takvo, može biti upodobljeno i kompatibilno sa vođenjem drugih evidencija, odnosno registara. Na ovaj način se, uz postojanje odgovarajućeg pravnog osnova, omogućava veća upotrebljivost podataka koji se upisuju u matične knjige, njihova ažurnost i tačnost. Vođenje matičnih knjiga u Registru i papirnom obliku zamenjuje staro rešenje o vođenju matičnih knjiga u dva primerka (izvornik i drugi oblik), čime se ukidaju sva rešenja koja su pratila stari koncept vođenja, odnosno uređivala su pitanja koja se tiču drugog primerka matičnih knjiga (čl. 15 i 16).

Matične knjige u Registru matičnih knjiga za tekuću godinu vodi matičar ovlašćen za vođenje matične knjige u papirnom obliku. S obzirom na to da se matične knjige vode u elektronskom i pisanom obliku, a zavisno od toga da li je prijava relevantnog podatka elektronska, pisana ili usmena, matičar je dužan bez odlaganja po upisu u Registar matičnih knjiga izvršiti upis u matičnu knjigu koja se vodi u papirnom obliku, odnosno bez odlaganja po upisu u matičnu knjigu u papirnom obliku, izvršiti upis u Registar matičnih knjiga, čime se obezbeđuje njihova ujednačenost i ažurnost oba oblika upisa. Korišćenje formulacije „bez odlaganja” za cilj ima da obezbedi sukcesivan upis u oba oblika, neposredno jedan posle drugog, bez protoka vremena između dva upisa, odnosno sa minimalnim protekom kada to okolnosti određenog slučaja nužno nametnu, što je sankcionisano i u odgovarajućim kaznenim odredbama. Usled eventualnih teškoća tehničkog karaktera (funkcionisanje elektronskog sistema, sprečenost matičara i sl.) nije celishodno predvideti istovremenost upisa, koja ni tehnički nije izvodljiva, te se, imajući u vidu kaznene odredbe koje sankcionišu svaki slučaj neopravdanog odlaganja drugog upisa, obezbeđuje da se ono izvrši u najkraćem mogućem roku, po pravilu neposredno posle prvog upisuje se drugi bez protoka vremena (član 17).

Za obezbeđenje, nesmetano i kontinuirano funkcionisanje i zaštitu ovog sistema je odgovorno ministarstvo nadležno za poslove uprave, na način koji će podzakonskim aktima biti bliže uređen. Rešenjima o sekundarnoj bazi podataka i bližem uređivanju načina čuvanja, zaštite i sigurnosti podataka u Registru, obezbeđuje se najveći nivo sigurnosti sistema, koji u svim situacijama njegovog ugrožavanja može nesmetano da funkcioniše. Na ovaj način se, pored obezbeđenja veće sigurnosti sistema i podataka, preglednosti i dostupnosti, obezbeđuje i mogućnost jedinstvenosti sistema vođenja javnih evidencija, olakšava se razmena i korišćenje podatka koji se izvorno vode u matičnim knjigama, te eliminišu brojni problemi praktične prirode u ostvarivanju prava, vođenju upravnih postupaka pred organima državne uprave, automnih pokrajina, lokalne samouprave i imaocima javnih ovlašćenja. To je od suštinske važnosti za racionalnije ostvarivanje prava, efikasnije vođenje upravnih postupaka. Pored toga, jasno je naglašena odgovornost nadležnog ministarstva za uspostavljanje i funkcionisanje Registra matičnih knjiga, što podrazumeva i obezbeđenje složenih tehničkih pretpostavki za funkcionisanje sistema.

Predlog zakona naznačava neophodnost postojanja odgovarajućeg pravnog osnova za uvezivanje različitih registara, kao i zaštitu podataka o ličnosti (u skladu sa članom 42. Ustava). Ministarstvo nadležno za poslove uprave je, shodno odredbama ovog zakona, dužno da obezbedi neprekidno funkcionisanje informacionog sistema koje podrazumeva nužnost formiranja sekundarne baze podataka i sekundarnog računarskog sistema. Taj sistem, zbog potreba veće sigurnosti, mora biti udaljen od mesta na kome se nalazi primarni informacioni sistem. Na taj način se, pored obezbeđenja sigurnosti sistema, obezbeđuje i kontinuitet njegovog rada, za slučaj poplave, požara i drugog oblika ugržavanja funkcionisanja sistema. Pored toga, ministar bliže uređuje način čuvanja, zaštite i sigurnosti podataka u okviru registra matičnih knjiga (član 18).

Registar matičnih knjiga povezuje se sa službenim evidencijama, odnosno registrima u kojima se vode podaci koji se izvorno upisuju u matične knjige, ako za to postoji pravni osnov i odgovarajući tehnički uslovi za povezivanje sa Registrom. Registar na ovaj način obezbeđuje i podatke za potrebe upravnih postupaka iz nadležnosti državnih organa, organa autonomnih pokrajina, lokalnih samouprava i imalaca javnih ovlašćenja, čime se vrši usklađivanje rešenja sa odredbama Zakona o opštem upravnom postupku. Na ovaj način se može olakšati vođenje upravnih postupaka i položaj stranke u postupku, a istovremeno obezbeđuje veći nivo pravne sigurnosti, jer se neretko dešavalo da između različitih registara, usled neažuriranja podataka u njima i međusobnog neusaglašavanja, postoji nepodudaranje, posebno u delu koji se odnosi na podatke koji se izvorno upisuju u matične knjige. Upotrebljivost podataka koji su upisani u matične knjige, uz odgovarajući pravni osnov i ispunjene tehničke prepostavke, podiže se na veći nivo, čime se izbegava nepotrebno gubljenje vremena i troškovi do kojih može doći u vezi sa utvrđivanjem činjenica koje se već vode u javnom registru. Neophodno postojanje pravnog osnova obezbeđuje da ne dođe do neovlašćenog korišćenja ili zloupotrebe podataka koji se nalaze u Registru, odnosno onemogućava njihovo korišćenje u svrhe koje nisu predviđene zakonom. Takođe, Ministarstvo preuzima podatke iz Registra matičnih knjiga potrebne za redovno ažuriranje službenih evidencija koje se vode kao elektronske baze podataka iz nadležnosti ministarstva, kao i radi obrade, analize podataka i izrade izveštaja potrebnih za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti. Posebno se predviđa da ministarstvo koje je nadležno za vođenje jedinstvenog biračkog spiska preuzima podatke iz Registra matičnih knjiga koji se odnose na činjenicu smrti, kao i druge podatke iz matičnih knjiga od značaja za ažuriranje, odnosno vršenje promena po službenoj dužnosti u jedinstvenom biračkom spisku. Ažuriranje, odnosno vršenje promena sprovodi se u postupku utvrđenim propisima iz oblasti jedinstvenog biračkog spiska (član 19).

Pored toga, predviđeno je da podaci, kao i ispravka podataka unetih u Registar moraju da se čuvaju u sistemu sa tačnim označenjem datuma i vremena unosa, zajedno sa podacima o matičaru koji je izvršio određeni unos ili ispravku podatka (član 20).

Čuvanje matičnih knjiga i uvid u matične knjige (čl. 21-23)

Novi način vođenja matičnih knjiga – u elektronskom i papirnom obliku – nalaže i drugačija rešenja o načinu čuvanja i uvida u matične knjige, te se ukidaju rešenja o čuvanju različitih primeraka u postojećim rešenjima. Ukidaju se odredbe prema kojima se izvornik matične knjige i drugi primerak matične knjige ne smeju čuvati u istoj zgradi (član 21). Matične knjige u papirnom obliku čuva organ iz člana 6. Zakona o matičnim knjigama (opštinska, gradska uprava, gradska uprava grada Beograda), (član 22), dok se elektronski oblik uređuje u delu o Registru matičnih knjiga.

Značajna novina u Predlogu zakona je jasno definisanje kruga lica koja mogu ostvariti uvid u matične knjige i spise. Potreba za obezbeđenjem veće pravne

sigurnosti i zaštitom podataka o ličnosti, čije je ugrožavanje identifikovano u praksi kroz krajnje liberalan pristup starih rešenja u pogledu prava na uvid u matične knjige, što može dovesti do zloupotrebe podataka koji se u njih upisuju, uslovlila je ograničenje kruga lica koja mogu ostvariti uvid u matične knjige i odgovarajuće spise u vezi sa njima. Uvid u matične knjige, kao i spise na osnovu kojih je izvršen upis u njih, prema odredbama ovog zakona, dozvolice se licu na koje se ti podaci odnose, supružniku, krvnom srodniku u pravoj liniji (preci i potomci neograničeno) i krvnom srodniku koji je u drugom stepenu srodstva u pobočnoj liniji (braća i sestre), usvojitelju, staratelju, a drugim licima na način i pod uslovima utvrđenim zakonom koji uređuje zaštitu podataka o ličnosti i zakonom koji uređuje prava na pristup informacijama od javnog značaja. Na ovaj način matičar unapred nedvosmisleno zna kome može dozvoliti uvid, odnosno izdati izvod, umesto ostavljanja mogućnosti procene o bliskosti i povezanosti lica sa licem na koje se ti podaci odnose. Pored toga, posebno se vodilo računa o osetljivosti podatka o promeni pola, pa je u tom smislu ograničen krug lica koja imaju pravo uvida u matičnu knjigu, spise, kao i izdavanja izvoda iz matičnih knjiga za lica koja je promenilo pol (član 23).

Obnavljanje matičnih knjiga (čl. 24)

Eventuana mogućnost uništenja ili nestanka matične knjige je uređena tako da se ona obnavlja na osnovu sačuvanog primerka matične knjige, a zadržava se staro rešenje da način i rok obnavljanja određuje ministar. Imajući u vidu postojanje papirnog oblika i Registra matičnih knjiga kao jedinstvene elektronske baze, te postojanje sekundarne baze i propisanih načina čuvanja koji su prethodno opisani, koji onemogućavaju ugrožavanje elektronskog sistema, jasno je da nije zamisliva situacija u kojoj bi oba primerka mogla biti uništena, te se ovo rešenje prvenstveno odnosi na papirni oblik, s tim da njegovo obnavljanje ne bi moglo da predstavlja problem.

Matična knjiga rođenih (čl. 25-27)

Jedno od najznačajnijih pitanja koje postaje predmet regulisanja ovog zakona, jeste mogućnost upisa podatka o nacionalnoj pripadnosti u matičnu knjigu rođenih. Ovo pitanje do sada nije bilo regulisano, niti je ovaj podatak mogao biti unet u matičnu knjigu. Imajući u vidu Ustavom utvrđeni koncept slobode nacionalnog izražavanja (čl. 47. stav 1. Ustava), Akcionim planom za ostvarivanje prava nacionalnih manjina predviđena je obaveza dopune Zakona o matičnim knjigama radi uređenja načina upisa podatka o nacionalnoj pripadnosti u matičnu knjigu rođenih (mera 1.2). Polazeći i od potrebe usklađivanja među zakonima koji regulišu prava pripadnika nacionalnih manjina, unošenje podatka o nacionalnoj pripadnosti u sve javne evidencije i registre po principu dobrovoljnosti predstavlja najznačajniju novinu u delu o matičnim knjigama rođenih. Zakon se opredelio za pristup prema kome je ovaj podatak fakultativan, upisuje se na zahtev, saglasnom voljom roditelja, koji zajedničkom izjavom na zapisnik određuju nacionalnu pripadnost deteta. U odsustvu saglasnosti taj podatak se ne može uneti. Pravo je punoletnog lica da taj podatak promeni ili unese, ako nije prethodno unet. Svaka mogućnost ograničavanja promene ili unosa ne bi bila u skladu sa ustavnim konceptom ovog prava. Unošenje podatka o nacionalnoj pripadnosti zavisi isključivo od volje roditelja i volje punoletnog lica, koje se može opredeliti da upisani podatak izbriše, promeni ili da ga upiše ukoliko to nije bio slučaj. Pravo na upis podatka o nacionalnoj pripadnosti se ostvaruje izjavom datom na zapisnik pred matičarom koji vodi matičnu knjigu rođenih. Unošenje ovog podatka će usloviti promenu u obrascu matične knjige rođenih, kao i obrascu izvoda iz matične knjige rođenih (član 25. Predloga zakona u delu kojim se dodaje član 45a).

Zakonom je uvedena i mogućnost evidentiranja promene pola u matičnu knjigu rođenih, koja je uslov za ostvarivanje velikog broja drugih prava. Upis promene pola vrši se na osnovu rešenja matičara koje se donosi na osnovu potvrde nadležne zdravstvene ustanove, čiji obrazac i postupak izdavanja sporazumno propisuju ministar nadležan za poslove uprave i ministar nadležan za poslove zdravlja. Pri tome, a u skladu sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti uređeno je koji se podaci o ličnosti upisuju u potvrdu nadležne zdravstvene ustanove (član 25. Predloga zakona u delu kojim se dodaje član 45b).

U slučajevima kada u matičnoj knjizi rođenih nije upisan jedinstveni matični broj građana ili je upisan, a nije određen u skladu sa propisima iz oblasti jedinstvenog matičnog broja građana, organ iz člana 6. st. 2 i 4. ovog zakona koji vodi matičnu knjigu rođenih preuzima podatke iz službene evidencije jedinstvenih matičnih brojeva građana koju vodi ministarstvo nadležno za unutrašnje poslove. Predložena odredba ima za cilj da se ažurira matična knjiga rođenih u pogledu podatka o jedinstvenom matičnom broju građana, a koja će dalje služiti za ažuriranje ovog podatka i u matičnoj knjizi venčanih, odnosno umrlih (član 25. Predloga zakona u delu kojim se dodaje član 45v).

Rođenje deteta u zdravstvenoj ustanovi dužna je da prijavi zdravstvena ustanova elektronskim putem na propisanom obrascu, ali ona je dužna da bez odlaganja izvrši prijavu putem pošte, čime se zadržava rešenje o prijavi pisanim putem (član 26). Da bi se obezbedio veći nivo sigurnosti u pogledu upisa prijavljenih činjenica, kao i blagovremenost postupanja matičara, Predlog zakona predviđa, zbog definisanih načina prijave koji u praksi mogu proizvesti određeni nivo neizvesnosti (elektronska prijava), da se po svakom izvršenom upisu u matičnu knjigu rođenih na osnovu elektronski podnete prijave obaveštava lice na koje se taj upis odnosi, a matičar dostavlja izvod iz matične knjige rođenih, čime se se tom licu čini pogodnost i obezbeđuje ušteda u vremenu i izbegavaju troškovi (čl. 26).

Matična knjiga umrlih (čl. 28-30)

Osnovna novina u ovom delu predstavlja uvođenje obavezne elektronske prijave činjenice smrti lica ukoliko je ona nastupila u zdravstvenoj ustanovi, na propisanom obrascu, kao i izdavanje potvrde o smrti elektronskim putem na propisanom obrascu. Predlogom zakona se zadržava i prijava pisanim putem (putem pošte, bez odlaganja), uz prijavu elektronskim putem čime se povećava nivo sigurnosti (čl. 28 i 29).

Pored toga, u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti unapređene su odredbe ovog zakona u delu koji se odnosi na evidencije o o dozvolama da se umrli sahrani pre nego je činjenica smrti prijavljena matičaru, propisivanjem njene sadržine (član 30).

Matične knjige u diplomatsko-konzularnim predstavništvima (čl. 31-33)

Izmenama i dopunama Zakona predviđeno je da diplomatsko-konzularna predstavništva Republike Srbije u inostranstvu, u okviru ovlašćenja koja imaju, vode matične knjige u Registru matičnih knjiga.

Dodaje se član 69a prema kojem diplomatsko-konzularno predstavništvo, u kom su vođene matične knjige po ranijim propisima, nastavlja da u te knjige upisuje zabeleške o promeni podataka o ličnim stanjima građana (naknadne zabeleške) i ispravci greške, shodno odredbama ovog zakona (član 31). Ukidaju se odredbe o drugom primerku matičnih knjiga, a dodaje da matične knjige diplomatsko-konzularnih predstavništava vode se u Registru matičnih knjiga, a matične knjige u papirnom obliku vode se i čuvaju u diplomatsko-konzularnom predstavništvu (član

32). U slučaju uništenja ili nestanka papirnog oblika matične knjige ona se obnavlja na osnovu Registra, na način i u roku koji odredi ministar nadležan za spoljne poslove (član 33). Do obezbeđenja uslova za vođenje matičnih knjiga, prelaznim odredbama je predviđeno vođenje po starim rešenjima.

Upis u matične knjige na osnovu isprava inostranih organa (član 34)

U slučaju da diplomatko-konzularnog predstavništva nema u državi u kojoj je nastala činjenica rođenja, braka ili smrti, prijava će se podnositi preko najbližeg predstavništva. Ona se prosleđuje elektronskim putem nadležnom matičaru u Republici Srbiji, a do sticanja uslova za to prijavljivanje će se vršiti u pismenoj formi.

Predlogom zakona je predviđeno i da diplomatsko-konzularna predstavništva prijavu za upis činjenice rođenja, braka ili smrti državljanina Republike Srbije nastale van njene teritorije prosleđuju elektronskim putem nadležnom matičaru u Republici Srbiji, a bez odlaganja i u papirnom obliku. Do sticanja uslova za prosleđivanje elektronske prijave, prosleđivaće se samo u papirnom obliku.

Vrste izvoda iz matičnih knjiga i izdavanje izvoda i uverenja na osnovu matičnih knjiga (član 35)

Značajnu novinu, shodno novom konceptu vođenja matičnih knjiga predstavlja rešenje prema kome se izvodi iz matičnih knjiga izdaju na osnovu podataka sadržanih u Registru matičnih knjiga, za bilo koje matično područje, opštine, odnosno grada, odnosno grada Beograda, odnosno diplomatko-konzularnog predstavništva Republike Srbije. To je praktična posledica elektronskog vođenja matičnih knjiga i postojanja jedinstvenog, ažuriranog i urednog sistema javnih evidencija o ličnom stanju građana. Kod ovih rešenja praktično se potvrđuju sve prednosti elektronskog vođenja, odnosno upotrebe informacionih tehnologija u vođenju javnih evidencija i postojanja Registra.

Pored toga, u skladu sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti, taksativno su propisane kategorije podataka o ličnosti koje su sadržane u izvodima iz matičnih knjiga (izvodu iz matične knjige rođenih, izvodu iz matične knjige venčanih i izvodu iz matične knjige umrlih), kao i sadržina evidencija o izdatim izvodima iz matičnih knjiga i uverenjima o činjenicama i podacima upisanim u matične knjige.

Nadzor (član 37)

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona u delu koji se odnosi na vođenje matičnih knjiga u diplomatsko-konzularnim predstavništvima vršiće ministarstvo nadležno za spoljne poslove.

Ovlašćenje za donošenje podzakonskih propisa (član 38)

U cilju primene Zakona, te ostvarivanja svih efekata koji se očekuju od njegovog donošenja, predviđeno je donošenje više podzakonskih propisa kojima će se bliže urediti pojedina pitanja, uglavnom tehničkog karaktera, od kojih zavisi pravilna i potpuna primena Zakona, a kojima se obezbeđuje veća sigurnost sistema elektronskog vođenja matičnih knjiga i njegovo lakše funkcionisanje. U njegovim odredbama su jasno naznačena pitanja koja zahtevaju bliže uređenje, te određeni rokovi za njihovo donošenje u prelaznim odredbama. Reč je uglavnom o pravilnicima ili uputstvima kojima će ministarstvo bliže urediti čitav niz pojedinačnih pitanja koja ne spadaju u zakonsku materiju, jer bi njihovim normiranjem putem zakona njegov tekst bio nepotrebno opterećen, a uz to, kao čisto tehnička pitanja, podložna su češćim promenama. Podzakonskim propisima se bliže uređuje način upisa podatka o

nacionalnoj pripadnosti, promeni pola, način ispravki grešaka pre upisa u papirni oblik, a nakog zaključenja elektronskog upisa, način čuvanja, zaštite i sigurnosti podataka u okviru Registra, čuvanje ispravki podataka koji su uneti u Registar, kriterijumi za određivanje matičnih područja, sadržinu zapisnika o određenju ili promeni podatka o nacionalnoj pripadnosti.

Takođe, utvrđuju se ovlašćenja za donošenje podzakonskih propisa koji bliže uređuju način vođenja evidencija o izdatim izvodima iz matičnih knjiga i uverenjima o činjenicama i podacima upisanim u matične knjige, način vođenja evidencija o dozvolama da se umrli sahrani pre nego je činjenica smrti prijavljena matičaru, program i način polaganja posebnog stručnog ispita za matičara, sadržina i način izdavanja uverenja o položenom posebnom stručnom ispitu za matičara i način vođenja Evidencije o polaganju posebnog stručnog ispita za matičara; način vođenja Evidencije o datim ovlašćenjima za obavljanje poslova matičara; način vođenja Evidenciju o posebnim sektorskim programima obuke matičara i proveri znanja matičara stečenom na sektorskom stručnom usavršavanju i plan, program i način provere znanja matičara stečenom na stručnom usavršavanju u okviru posebnog sektorskog programa obuke matičara.

Kaznene odredbe (član 39)

Predviđaju se nove kaznene odredbe saobrazne novom konceptu vođenja matičnih knjiga, odnosno obavezi matičara u vezi sa vođenjem različitih oblika matičnih knjiga.

Predviđena je novčana kazna za prekršaj ukoliko se bez odlaganja ne unese svaka zabeleška u Registar i u papirni oblik matične knjige, kao i obrnuto.

Takođe, prekršaj postoji i ukoliko se ne omogući upis ličnog imena prema jeziku i pravopisu pripadnika nacionalne manjine, kao i ukoliko se u propisanom roku ne prijavi podatak o promeni pola.

Za prekršaj će se kazniti i odgovorno lice u gradskoj ili opštinskoj upravi, odnosno gradskoj upravi grada Beograda ukoliko ne obezbede vođenje matičnih knjiga u Registru, u propisanom roku.

Prelazne i završne odredbe

Imajući u vidu da je ispunjenje odgovarajućih tehničkih uslova neophodna pretpostavka za primenu ovog zakona predviđena je njegova odložena primena (član 47), sa izuzetkom u odnosu na odredbu kojom se reguliše pitanje ažuriranja podataka o jedinstvenom matičnom broju građana u matičnoj knjizi rođenih.

Kako se izmenama i dopunama ovog zakona ne uspostavlja nova zbirka podataka o ličnosti u prelaznim odredbama je jasno definisano da Registar matičnih knjiga preuzima podatke iz Centralnog sistema za elektronsku obradu i skladištenje podataka i čuvanje drugog primerka matičnih knjiga (član 40).

Takođe, propisan je rok u kojem su opštinske, gradske i gradska uprava grada Beograda dužne da obezbede tehničke uslove za vođenje matičnih knjiga u Registru matičnih knjiga za sva matična područja u kojima se one vode (član 40).

Pored toga, nadležni organi koji su po odredbama Zakona dužni da elektronskim putem prijavljuju podatke koji se upisuju u Registar tu obavezu će izvršavati u roku od 12 meseci od početka primene Zakona (član 41).

Zdravstvene ustanove će u roku od 12 meseci od početka primene ovog zakona obezbediti uslove za prijavu činjenice smrti i činjenice promene pola elektronskim putem, odnosno izdavanje elektronske potvrde o smrti i elektronske potvrde o promeni pola (član 42).

S obzirom na odredbe koje se odnose na postupanje diplomatsko-konzularnih predstavništava u vođenju matičnih knjiga u okviru Registra matičnih knjiga, utvrđen je vremenski roku u kome je ministarstvo nadležno za spoljne poslove dužno da

obezbedi tehničke i druge uslove za elektronsko povezivanje sa ovim registrom (čl. 43 i 44).

U slučaju da su uništena ili nestala oba primerka matičnih knjiga, koja su se vodila u skladu sa važećim Zakonom o matičnim knjigama, predviđeno je da će se obnoviti u skladu sa tim zakonom (član 45).

Takođe, propisan je i rok u kome će se doneti podzakonski propisi, koji su uslov za primenu određenih rešenja (član 46).

IV. FINANSIJSKA SREDSTVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje zakona obezbeđena su sredstva u budžetu Republike Srbije za 2018. godinu, na razdelu 20 – Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave, Glava 20.0, Program 0607 – Sistem javne uprave, Funkcija 111 – Izvršni i zakonodavni organi, , Programska aktivnost 0007 – Sistem matičnih knjiga, na ekonomskoj klasifikaciji 423 – usluge po ugovoru za uslugu redovnog održavanja i proširenja funkcionalnosti Centralnog sistema za elektronsku obradu i skladištenje podataka i čuvanje drugog primerka matičnih knjiga u iznosu od 22.800.000 dinara. U okviru navedenog iznosa ove ekonomske klasifikacije obezbeđena su i sredstva i za unapređenje modula za stručno usavršavanje matičara i proveru znanja matičara na stručnom usavršavanju, kao jedne od funkcionalnosti Centralnog sistema.

Sredstva za vršenje nadležnosti u poslovima koji se odnose na poseban stručni ispit za matičara, takođe su obezbeđena u budžetu Republike Srbije za 2018. godinu na Razdelu 20 – Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave: Glava 20.0, Program 0607 – Sistem javne uprave, Funkcija 111 – Izvršni i zakonodavni organi, Programska aktivnost 0011 – Stručni usavršavanje i stručni ispiti, na ekonomskoj klasifikaciji 416 – nagrade zaposlenima i ostali posebni rashodi u iznosu od 270.000 dinara za isplatu naknada članovima Ispitne komisije za polaganje posebnog stručnog ispita za matičara (za članove koji su zaposleni u Ministarstvu) i 423 – usluge po ugovoru u iznosu od 250.000 dinara za isplatu naknada članovima Ispitne komisije za polaganje posebnog stručnog ispita za matičara (za članove koji nisu zaposleni u Ministarstvu).

U narednim godinama sredstva će se planirati u istom iznosu u okviru limita koje određuje Ministarstvo finansija u postupku pripreme donošenja Zakona o budžetu.

Pored toga, prilikom upućivanja Predloga zakona radi pribavljanja mišljenja od nadležnih organa (Ministarstva spoljnih poslova, Ministarstva zdravlja i Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja) traženo je da sa aspekta obaveza koje proizilaze iz rešenja Predloga zakona izvrše i procenu eventualnih finansijskih efekata potrebnih za sprovođenje ovog akta i dostave popunjen (PFE obrazac), povodom čega su se izjasnili da nisu potrebna finansijska sredstva.

PREGLED ODREĐABA**ZAKONA O MATIČNIM KNJIGAMA KOJE SE MENJAJU I DOPUNJUJU**

Član 1

~~Ovim zakonom uređuju se vrsta i sadržina matičnih knjiga; nadležnost za njihovo vođenje i rešavanje u upravnom postupku u oblasti matičnih knjiga; način čuvanja matičnih knjiga i spisa i vršenje uvida u matične knjige; obnavljanje matičnih knjiga; upis u matične knjige na osnovu isprava inostranog organa; vrste izvoda iz matičnih knjiga i izdavanje izvoda i uverenja na osnovu matičnih knjiga; uslovi za obavljanje poslova matičara; nadzor nad primenom propisa o matičnim knjigama i druga pitanja u vezi s vođenjem postupka koji prethodi upisu u matične knjige.~~

OVIM ZAKONOM UREĐUJU SE VRSTA I SADRŽINA MATIČNIH KNJIGA; REGISTAR MATIČNIH KNJIGA; NADLEŽNOST ZA NJIHOVO VOĐENJE I REŠAVANJE U UPRAVNOM POSTUPKU U OBLASTI MATIČNIH KNJIGA; NAČIN ČUVANJA MATIČNIH KNJIGA I SPISA I VRŠENJE UVIDA U MATIČNE KNJIGE; OBNAVLJANJE MATIČNIH KNJIGA; UPIS U MATIČNE KNJIGE NA OSNOVU ISPRAVA INOSTRANOG ORGANA; VRSTE IZVODA IZ MATIČNIH KNJIGA I IZDAVANJE IZVODA I UVERENJA NA OSNOVU MATIČNIH KNJIGA; RAZMENA I KORIŠĆENJE PODATAKA IZ REGISTRA MATIČNIH KNJIGA; USLOVI ZA OBAVLJANJE POSLOVA MATIČARA; NADZOR NAD PRIMENOM PROPISA O MATIČNIM KNJIGAMA I DRUGA PITANJA U VEZI S VOĐENJEM POSTUPKA KOJI PRETHODI UPISU U MATIČNE KNJIGE.

SVI POJMOVI KOJI SE KORISTE U OVOM ZAKONU U MUŠKOM RODU OBUHVATAJU ISTE POJMOVE U ŽENSKOM RODU.

Član 8.

Matično područje određuje odlukom skupština opštine, odnosno grada, odnosno grada Beograda po pribavljenom mišljenju ministarstva nadležnog za poslove uprave (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Matično područje čini jedno ili više naseljenih mesta.

MINISTAR BLIŽE UREĐUJE KRITERIJUME ZA ODREĐIVANJE MATIČNIH PODRUČJA.

2. Matičar

Član 10.

Za jedno matično područje određuje se jedan matičar i jedan ili više zamenika matičara.

~~Izuzetno, može se odrediti da matične knjige za više matičnih područja vodi jedan matičar.~~

Član 11a

POSEBAN STRUČNI ISPIT ZA MATIČARA POLAŽE SE PRED KOMISIJOM MINISTARSTVA, PO PROGRAMU KOJI DONOSI MINISTAR.

Član 11b

MINISTARSTVO VODI EVIDENCIJU O POLOŽENOM POSEBNOM STRUČNOM ISPITU ZA MATIČARA.

U EVIDENCIJU IZ STAVA 1. OVOG ČLANA UPISUJE SE: IME I PREZIME KANDIDATA; JEDINSTVENI MATIČNI BROJ GRAĐANA; NAZIV VISOKOŠKOLSKE USTANOVE, NIVO I VRSTA STEČENOG OBRAZOVANJA I STRUČNI NAZIV; DATUM POLAGANJA ISPITA; PODACI O OPŠTEM USPEHU NA ISPITU I BROJ I DATUM IZDATOG UVERENJA O POLOŽENOM POSEBNOM STRUČNOM ISPITU ZA MATIČARA.

Član 12.

~~Poseban stručni ispit za matičara polaže se pred komisijom ministarstva, po programu koji donosi ministar.~~

OVLAŠĆENJE IZ ČLANA 11. OVOG ZAKONA DAJE MINISTAR NA PREDLOG FUNKCIONERA KOJI RUKOVODI ORGANOM IZ ČLANA 6. ST. 2. I 4. OVOG ZAKONA, NAKON POLOŽENOG POSEBNOG STRUČNOG ISPITA ZA MATIČARA.

~~O datim ovlašćenjima za obavljanje poslova matičara ministarstvo vodi evidenciju.~~

Član 12a

MINISTARSTVO VODI EVIDENCIJU O DATIM OVLAŠĆENJIMA ZA OBAVLJANJE POSLOVA MATIČARA.

U EVIDENCIJU IZ STAVA 1. OVOG ČLANA UPISUJE SE: IME I PREZIME MATIČARA; ORGAN IZ ČLANA 6. ST. 2. I 4. OVOG ZAKONA KOJI JE PODNEO PREDLOG ZA DAVANJE OVLAŠĆENJA ZA OBAVLJANJE POSLOVA MATIČARA; BROJ I DATUM REŠENJA KOJIM SE DAJE OVLAŠĆENJE ZA OBAVLJANJE POSLOVA MATIČARA; NIVO I VRSTA STEČENOG OBRAZOVANJA I STRUČNI NAZIV KOJI JE STEKAO MATIČAR; DATUM KADA JE POLOŽEN POSEBAN STRUČNI ISPIT ZA MATIČARA; DA LI JE DATO OVLAŠĆENJE ZA VOĐENJE MATIČNIH KNJIGA U SVOJSTVU MATIČARA ILI ZAMENIKA MATIČARA; OPŠTINA ODNOSNO GRAD I MATIČNO PODRUČJE ZA KOJE JE MATIČAR OVLAŠĆEN ZA VOĐENJE MATIČNIH KNJIGA; BROJ I DATUM REŠENJA O PRESTANKU OVLAŠĆENJA ZA OBAVLJANJE POSLOVA MATIČARA.

Član 13.

~~Matičar je dužan da se stručno usavršava i da učestvuje u svim oblicima stručnog usavršavanja koje organizuje ministarstvo.~~

~~Sadržinu i oblik stručnog usavršavanja, kao i program i način provere znanja stečenog na stručnom usavršavanju utvrđuje ministar.~~

STRUČNO USAVRŠAVANJE JE PRAVO I DUŽNOST MATIČARA DA STIČE ZNANJA I VEŠTINE, ODNOSNO SPOSOBNOSTI ZA IZVRŠAVANJE POSLOVA MATIČARA.

STRUČNO USAVRŠAVANJE MATIČARA OSTVARUJE SU U SKLADU SA ZAKONOM KOJI UREĐUJE PRAVA I DUŽNOSTI ZAPOSLENIH U JEDINICAMA LOKALNE SAMOUPRAVE.

Član 13a

POSEBNI SEKTORSKI PROGRAM OBUKE MATIČARA, ZA SVAKU GODINU, PRIPREMA, RAZVIJA I DONOSI MINISTARSTVO, NAKON SPROVEDENOG POSTUPKA UTVRĐIVANJA POTREBA ZA SEKTORSKIM STRUČNIM USAVRŠAVANJEM U POVERENIM POSLOVIMA MATIČNIH KNJIGA.

MINISTARSTVO SAMOSTALNO SPROVODI DONETI PROGRAM IZ STAVA 1. OVOG ČLANA, A MOŽE ODLUČITI DA GA SPROVEDE I NA DRUGI NAČIN, U SKLADU SA ZAKONOM KOJI UREĐUJE PRAVA I DUŽNOSTI ZAPOSLENIH U JEDINICAMA LOKALNE SAMOUPRAVE.

Član 13b

MINISTARSTVO SPROVODI PROVERU ZNANJA MATIČARA STEČENOG NA STRUČNOM USAVRŠAVANJU IZ ČLANA 13A OVOG ZAKONA, U SKLADU SA PLANOM I PROGRAMOM PROVERE ZNANJA KOJI DONOSI MINISTAR.

Član 13v

MINISTARSTVO VODI EVIDENCIJU O POSEBNIM SEKTORSKIM PROGRAMIMA OBUKE MATIČARA I PROVERI ZNANJA MATIČARA STEČENOG NA SEKTORSKOM STRUČNOM USAVRŠAVANJU.

EVIDENCIJA IZ STAVA 1. OVOG ČLANA SADRŽI PODATKE O: JEDINICI LOKALNE SAMOUPRAVE – OPŠTINI ODNOSNO GRADU I MATIČNOM PODRUČJU ZA KOJE JE MATIČAR OVLAŠĆEN ZA VOĐENJE MATIČNIH KNJIGA; UČESNICIMA – IME I PREZIME, JEDINSTVENI MATIČNI BROJ GRAĐANA, DA LI OBAVLJA POSLOVE U SVOJSTVU MATIČARA ILI ZAMENIKA MATIČARA, OSTVARENOM USPEHU U PROVERI ZNANJA STEČENOG NA STRUČNOM USAVRŠAVANJU; SPROVODIOCU KOME JE POVERENO IZVOĐENJE OBUKE; PREDAVAČIMA I DRUGIM REALIZATORIMA PROGRAMA OBUKE; OCENAMA USPEŠNOSTI SPROVEDENIH PROGRAMA; MATERIJALIMA KOJI SU PRIPREMLJENI ZA POTREBE ILI SU PROIZVOD PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA.

Član 14

Ako su i matičar i njegov zamenik privremeno sprečeni da obavljaju poslove, Ministar na predlog funkcionera koji rukovodi organom iz člana 6. st. 2. i 4. ovog zakona ovlašćuje zaposlenog u tom organu koji će privremeno obavljati poslove matičara.

ZAPOSLENI IZ STAVA 1. OVOG ČLANA MOŽE BITI LICE KOJE ISPUNJAVA USLOVE IZ ČLANA 11. OVOG ZAKONA.

Član 15.

~~Matične knjige vode se u dva primerka.~~

MATIČNE KNJIGE VODE SE U ELEKTRONSKOM I PAPIRNOM OBLIKU.

MATIČNE KNJIGE U ELEKTRONSKOM OBLIKU VODE SE U REGISTRU MATIČNIH KNJIGA.

Član 22.

U prijavi za upis u matičnu knjigu moraju se navesti istiniti podaci.

~~Prijava može biti podneta pismeno ili usmeno.~~

PRIJAVA MOŽE BITI PODNETA ELEKTRONSKI, PISANIM ILI USMENIM PUTEM.

~~O usmenoj prijavi sačinjava se zapisnik na propisanom obrascu.~~

O PRIJAVI PODNETOJ USMENIM PUTEM SAČINJAVA SE ZAPISNIK NA PROPISANOM OBRASCU.

Član 24.

Podatak o rođenju i smrti koji je upisao u matičnu knjigu POVODOM PRIJAVE PODNETE USMENIM PUTEM, matičar je dužan da pročita licu koje je prijavilo taj podatak, a podatak o zaključenju braka - supružnicima i njihovim svedocima, o čemu će u matičnoj knjizi sačiniti zabeležku.

Upis u matičnu knjigu potpisuje lice koje je izvršilo prijavu, odnosno supružnici i svedoci.

Ako se brak zaključuje preko punomoćnika ili u prisustvu tumača, upis potpisuju i punomoćnik, odnosno tumač.

Ako lice iz st. 1-3. ovog člana odbije da potpiše upis u matičnu knjigu, matičar će o tome sačiniti zabeležku u kojoj će navesti razloge zbog kojih upis nije potpisan.

Ako lice iz stava 1. ovog člana nije pismeno ili nije u stanju da se potpiše, potpisaće ga pismeno lice koje će staviti i svoj potpis. Ovo lice ne može biti matičar.

~~Upis u matičnu knjigu matičar overava svojim potpisom čime se taj upis smatra zaključenim.~~

UPIS U MATIČNU KNJIGU U PAPIRNOM OBLIKU MATIČAR OVERAVA SVOJIM POTPISOM, A UPIS U MATIČNU KNJIGU U ELEKTRONSKOM OBLIKU, MATIČAR DIGITALNO POTPISUJE KVALIFIKOVANIM ELEKTRONSKIM SERTIFIKATOM, ČIME SE TAJ UPIS SMATRA ZAKLJUČENIM.

Član 27.

~~Ako matičnu knjigu u koju treba uneti zabeležku o promeni podatka o ličnom stanju građana (u daljem tekstu: naknadna zabeležka) vodi drugi matičar, matičar koji je izvršio upis dužan je da odmah, a najkasnije sledećeg radnog dana od dana upisa dostavi o tome izveštaj matičaru koji vodi matičnu knjigu u koju treba uneti naknadnu zabeležku.~~

~~Ako matičar koji je izvršio upis vodi i matičnu knjigu u koju treba uneti naknadnu zabeležku, dužan je da naknadnu zabeležku unese odmah, a najkasnije sledećeg radnog dana.~~

~~Ako se matična knjiga u koju treba uneti naknadnu zabeležku vodi u inostranstvu, matičar koji je izvršio upis dužan je da Ministarstvu odmah, a najkasnije sledećeg radnog dana dostavi izvod iz matične knjige.~~

AKO MATIČNU KNJIGU U KOJU TREBA UNETI ZABELEŠKU O PROMENI PODATKA O LIČNOM STANJU GRAĐANA (U DALJEM TEKSTU: NAKNADNA ZABELEŠKA) VODI DRUGI MATIČAR, MATIČAR KOJI JE IZVRŠIO UPIS DUŽAN JE DA BEZ ODLAGANJA DOSTAVI O TOME ELEKTRONSKI IZVEŠTAJ U REGISTAR MATIČNIH KNJIGA MATIČARU, KOJI VODI MATIČNU KNJIGU U KOJU TREBA UNETI NAKNADNU ZABELEŠKU.

AKO MATIČAR KOJI JE IZVRŠIO UPIS VODI I MATIČNU KNJIGU U KOJU TREBA UNETI NAKNADNU ZABELEŠKU, DUŽAN JE DA NAKNADNU ZABELEŠKU UNESE BEZ ODLAGANJA, A NAJKASNIJE SLEDEĆEG RADNOG DANA.

AKO SE MATIČNA KNJIGA U KOJU TREBA UNETI NAKNADNU ZABELEŠKU VODI U INOSTRANSTVU, MATIČAR KOJI JE IZVRŠIO UPIS DUŽAN JE DA MINISTARSTVU, BEZ ODLAGANJA, A NAJKASNIJE SLEDEĆEG RADNOG DANA, DOSTAVI IZVOD IZ MATIČNE KNJIGE.

Član 31.

Greške u matičnim knjigama koje su uočene posle zaključenja upisa, matičar može ispraviti samo na osnovu rešenja nadležnog organa iz člana 6. st. 2. i 4. ovog zakona.

IZUZETNO OD STAVA 1. OVOG ČLANA, AKO JE U REGISTAR MATIČNIH KNJIGA POGREŠNO UPISAN PODATAK ZBOG TEHNIČKE ILI OČIGLEDNE GREŠKE ILI GREŠKE U PRIJAVI, ORGAN IZ ČLANA 6. ST. 2 I 4. OVOG ZAKONA VRŠI ISPRAVKU GREŠKE NASTALE NAKON ZAKLJUČENJA ELEKTRONSKOG UPISA, A PRE UPISA U PAPIRNI OBLIK, S TIM DA SE DATUM I TEKST ISPRAVKE BELEŽI U OKVIRU REGISTRA MATIČNIH KNJIGA.

~~5. Drugi primerak matične knjige~~

5. REGISTAR MATIČNIH KNJIGA

Član 33.

~~Drugi primerak matične knjige vodi se primenom elektronskih sredstava za obradu i skladištenje podataka.~~

REGISTAR MATIČNIH KNJIGA JE JEDINSTVENA BAZA PODATAKA O LIČNOM STANJU GRAĐANA KOJA SE VODI U ELEKTRONSKOM OBLIKU.

REGISTAR IZ STAVA 1. OVOG ČLANA SADRŽI EVIDENCIJU O LIČNOM STANJU GRAĐANA IZ ČLANA 2. OVOG ZAKONA.

MINISTARSTVO OBEZBEĐUJE USLOVE ZA VOĐENJE REGISTRA MATIČNIH KNJIGA, KOJI MOŽE BITI SMEŠTEN I IZVAN SEDIŠTA MINISTARSTVA.

Član 34.

~~Drugi primerak matične knjige za tekuću godinu vodi matičar ovlašćen za vođenje prvog primerka — izvornika matične knjige.~~

~~Matičar, istovremeno sa upisom podataka u izvornik matične knjige, iste podatke unosi u drugi primerak matične knjige.~~

MATIČNE KNJIGE U REGISTRU MATIČNIH KNJIGA ZA TEKUĆU GODINU VODI MATIČAR OVLAŠĆEN ZA VOĐENJE MATIČNE KNJIGE U PAPIRNOM OBLIKU.

MATIČAR JE DUŽAN DA BEZ ODLAGANJA, SA UPISOM U REGISTAR MATIČNIH KNJIGA IZVRŠI UPIS U MATIČNU KNJIGU U PAPIRNOM OBLIKU, ODNOSNO SA UPISOM U MATIČNU KNJIGU U PAPIRNOM OBLIKU, BEZ ODLAGANJA IZVRŠI UPIS U REGISTAR MATIČNIH KNJIGA.

Član 35.

~~Drugi primerak matične knjige koje vode organi iz člana 6. st. 2. i 4. ovog zakona čuva se u Ministarstvu, s tim da se može čuvati i izvan sedišta Ministarstva.~~

~~Nadležni organi iz člana 6. st. 2. i 4. ovog zakona dužni su da dostave na čuvanje Ministarstvu sadržaj drugog primerka matičnih knjiga u elektronskom obliku svađen sa izvornikom za prethodnu godinu najkasnije do 31. januara.~~

MINISTARSTVO JE DUŽNO DA OBEZBEDI NEPREKIDNO FUNKCIONISANJE INFORMACIONOG SISTEMA FORMIRANJEM SEKUNDARNE BAZE PODATAKA I SEKUNDARNOG RAČUNARSKOG SISTEMA, KOJI MORA BITI UDALJEN OD MESTA NA KOME SE NALAZI PRIMARNI INFORMACIONI SISTEM, ČIME SE OBEZBEĐUJE KONTINUITET NJEGOVOG RADA U SLUČAJU POPLAVE, POŽARA I DRUGOG VIDA UNIŠTAVANJA.

NAČIN ČUVANJA, ZAŠTITE I SIGURNOSTI PODATAKA U OKVIRU REGISTRA MATIČNIH KNJIGA BLIŽE UREĐUJE MINISTAR.

ČLAN 35A

REGISTAR MATIČNIH KNJIGA POVEZUJE SE SA SLUŽBENIM EVIDENCIJAMA, ODNOSNO REGISTRIMA U KOJIMA SE VODE PODACI KOJI SE IZVORNO UPISUJU U MATIČNE KNJIGE, AKO ZA TO POSTOJI PRAVNI OSNOV I TEHNIČKI USLOVI ZA POVEZIVANJE SA REGISTROM MATIČNIH KNJIGA.

REGISTAR MATIČNIH KNJIGA OBEZBEĐUJE PODATKE ZA VRŠENJE POSLOVA IZ NADLEŽNOSTI DRŽAVNIH ORGANA, ORGANA AUTONOMNIH POKRAJINA, LOKALNIH SAMOUPRAVA I IMAOČA JAVNIH OVLAŠĆENJA, U SKLADU SA PROPISOM KOJIM SE UREĐUJE OPŠTI UPRAVNI POSTUPAK.

ČLAN 35B

MINISTARSTVO PREUZIMA PODATKE IZ REGISTRA MATIČNIH KNJIGA POTREBNE ZA REDOVNO AŽURIRANJE SLUŽBENIH EVIDENCIJA KOJE SE VODE KAO ELEKTRONSKE BAZE PODATAKA IZ NADLEŽNOSTI MINISTARSTVA, KAO I RADI OBRADU, ANALIZE PODATAKA I IZRADU IZVEŠTAJA POTREBNIH ZA OBAVLJANJE POSLOVA IZ SVOJE NADLEŽNOSTI.

MINISTARSTVO PREUZIMA PODATKE IZ REGISTRA MATIČNIH KNJIGA KOJI SE ODOSE NA ČINJENICU SMRTI, KAO I DRUGE PODATKE OD ZNAČAJA ZA AŽURIRANJE, ODNOSNO VRŠENJE PROMENA PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI U JEDINSTVENOM BIRAČKOM SPISKU.

AŽURIRANJE ODNOSNO VRŠENJE PROMENA PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI IZ STAVA 2. OVOG ČLANA SPROVODI SE U POSTUPKU UTVRĐENOM ZAKONOM KOJIM SE UREĐUJE JEDINSTVENI BIRAČKI SPISAK I UPUTSTVOM MINISTRA.

Član 36.

~~Dok se drugi primerak matične knjige ne dostavi Ministarstvu, matičar svaku naknadnu zabeležku ili ispravku unosi istovremeno u izvornik matične knjige i drugi primerak matične knjige.~~

~~O svakoj naknadnoj zabeležci ili ispravci greške unesenoj u izvornik matične knjige čiji je drugi primerak dostavljen Ministarstvu na čuvanje, matičar je dužan da odmah, a najkasnije sledećeg radnog dana dostavi Ministarstvu prepis naknadne zabeležke, odnosno ispravke, radi unošenja u drugi primerak matične knjige.~~

PODACI, KAO I ISPRAVKE PODATAKA UNETIH U REGISTAR MATIČNIH KNJIGA ČUVAJU SE U SISTEMU SA DATUMOM I VREMENOM UNOSA, KAO I PODACIMA O MATIČARU KOJI JE IZVRŠIO UNOS, ODNOSNO ISPRAVKU PODATAKA.

Član 37

~~Izvornik matične knjige i drugi primerak matične knjige ne smeju se čuvati u istoj zgradi.~~

Član 38.

~~Izvornik matične knjige čuva matičar.~~

MATIČNE KNJIGE U PAPIRNOM OBLIKU ČUVA MATIČAR.

Član 41.

~~Uvid u matične knjige, kao i spise na osnovu kojih je izvršen upis u matične knjige, dozvolice se licu na koje se ti podaci odnose, članu njegove uže porodice, usvojitelju ili staratelju, a drugim licima na način i pod uslovima utvrđenim zakonom koji uređuje zaštitu podataka o ličnosti i zakonom koji uređuje prava na pristup informacijama od javnog značaja.~~

UVID U MATIČNE KNJIGE, KAO I SPISE NA OSNOVU KOJIH JE IZVRŠEN UPIS U MATIČNE KNJIGE, DOZVOLICE SE LICU NA KOJE SE TI PODACI ODOSE, SUPRUŽNIKU, KRVNOM SRODNIKU U PRAVOJ LINIJI I LICU KOJE JE U DRUGOM STEPENU KRVNOG SRODSTVA U POBOČNOJ LINIJI, USVOJITELJU ILI STARATELJU.

Dete koje je navršilo 15. godinu života i koje je sposobno za rasuđivanje može izvršiti uvid u matičnu knjigu rođenih, kao i spise na osnovu kojih se vrši upis u matičnu knjigu rođenih, a koji se odnose na njegovo poreklo.

Posle novog upisa činjenice rođenja usvojenika pravo uvida u matičnu knjigu rođenih za dete imaju samo dete i usvojitelji deteta, na način utvrđen zakonom koji uređuje oblast porodičnopravne zaštite.

POSLE UPISA PODATKA O PROMENI POLA, PRAVO UVIDA U MATIČNU KNJIGU ROĐENIH I SPISE ZA LICE KOJE JE PROMENILO POL, IMAJU SAMO LICE KOJE

JE PROMENILO POL, DETE I RODITELJI TOG LICA, KAO I NADLEŽNI ORGANI ZA VRŠENJE POSLOVA IZ SVOJE NADLEŽNOSTI U, SKLADU SA ZAKONOM.

Član 44.

~~Ako se izvornik ili drugi primerak matične knjige uništi ili nestane, obnavlja se na osnovu sačuvanog primerka matične knjige na način i u roku koji odredi Ministar.~~

AKO SE MATIČNA KNJIGA UNIŠTI ILI NESTANE, OBNAVLJA SE NA OSNOVU SAČUVANOG OBLIKA MATIČNE KNJIGE NA NAČIN I U ROKU KOJI ODREDI MINISTAR.

~~Ako su oba primerka matične knjige uništena ili nestala, Ministar rešenjem određuje obnavljanje uništenih ili nestalih matičnih knjiga, kao i postupak i rok u kome će biti obnovljene.~~

Troškove obnavljanja snosi organ kod koga je uništen primerak matične knjige bio na čuvanju.

Član 45a

U MATIČNU KNJIGU ROĐENIH MOŽE SE UPISATI PODATAK O NACIONALNOJ PRIPADNOSTI.

PODATAK O NACIONALNOJ PRIPADNOSTI SE UPISUJE NA ZAHTEV RODITELJA NA OSNOVU NJIHOVE ZAJEDNIČKE IZJAVE, KOJA SE UNOSI U PRIJAVU IZ ČLANA 47. STAV 1. OVOG ZAKONA, ODNOSNO DATE NA ZAPISNIK, PRED MATIČAROM KOJI VODI MATIČNU KNJIGU ROĐENIH.

UKOLIKO JEDAN OD RODITELJA NIJE ŽIV ILI NIJE POZNAT, DRUGI RODITELJ MOŽE ODREDITI NACIONALNU PRIPADNOST DETETA.

UKOLIKO SE RODITELJI NE SAGLASE U POGLEDU NACIONALNE PRIPADNOSTI DETETA, UPIS TOG PODATKA NEĆE SE IZVRŠITI, A DETE STICANJEM PUNOLETSTVA MOŽE TRAŽITI DA SE IZVRŠI UPIS.

NA PROMENU ILI BRISANJE PODATKA O NACIONALNOJ PRIPADNOSTI DETETA SHODNO SE PRIMENJUJU ODREDBE O UPISU.

PUNOLETNO LICE, KOME U MATIČNOJ KNJIZI ROĐENIH NIJE UPISAN PODATAK O NACIONALNOJ PRIPADNOSTI, ILI UKOLIKO ŽELI DA SE TAJ PODATAK BRIŠE ILI PROMENI, MOŽE TO UČINITI NA OSNOVU IZJAVE DATE NA ZAPISNIK PRED MATIČAROM KOJI VODI MATIČNU KNJIGU ROĐENIH.

ČLAN 45b

U MATIČNU KNJIGU ROĐENIH UPISUJE SE PODATAK O PROMENI POLA NA OSNOVU REŠENJA ORGANA IZ ČLANA 6. ST. 2 I 4. OVOG ZAKONA, KOJE SE DONOSI NA OSNOVU PROPISANE POTVRDE NADLEŽNE ZDRAVSTVENE USTANOVE.

ZDRAVSTVENA USTANOVA IZ STAVA 1. OVOG ČLANA DOSTAVLJA POTVRDU NADLEŽNOM ORGANU IZ ČLANA 6. ST. 2 I 4. OVOG ZAKONA U ROKU OD 15 DANA OD DANA PROMENE POLA.

POTVRDU IZ STAVA 1. OVOG ČLANA ZDRAVSTVENA USTANOVA DOSTAVLJA ELEKTRONSKIM PUTEM, A BEZ ODLAGANJA I PUTEM POŠTE.

U POTVRDU IZ STAVA 1. OVOG ČLANA UPISUJE SE: IME I PREZIME; DATUM; MESTO; OPŠTINA/GRAD ROĐENJA; JEDINSTVENI MATIČNI BROJ GRAĐANA; IME I PREZIME RODITELJA, LICA KOME JE PROMENJEN POL; PODATAK O PROMENI POLA ZA TO LICE, KAO I IME I PREZIME LEKARA KOJI JE IZDAO POTVRDU.

MINISTAR I MINISTAR NADLEŽAN ZA POSLOVE ZDRAVLJA SPORAZUMNO PROPISUJU NAČIN IZDAVANJA I OBRAZAC POTVRDE IZ STAVA 1. OVOG ČLANA.

ČLAN 45v

U SLUČAJEVIMA KADA U MATIČNOJ KNJIZI ROĐENIH NIJE UPISAN JEDINSTVENI MATIČNI BROJ GRAĐANA ILI JE UPISAN, A NIJE ODREĐEN U SKLADU SA PROPISIMA IZ OBLASTI JEDINSTVENOG MATIČNOG BROJA GRAĐANA, ORGAN IZ ČLANA 6. ST. 2 I 4. OVOG ZAKONA KOJI VODI MATIČNU KNJIGU ROĐENIH PREUZIMA PODATKE IZ SLUŽBENE EVIDENCIJE JEDINSTVENIH MATIČNIH BROJEVA GRAĐANA KOJU VODI MINISTARSTVO NADLEŽNO ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE.

PODACI SE PREUZIMAJU NA OSNOVU POJEDINAČNOG UPITA, A PREMA PODACIMA IZ IZVODA IZ MATIČNE KNJIGE ROĐENIH I UVERENJA O SVIM PROMENAMA LIČNOG IMENA.

PODATAK O JEDINSTVENOM MATIČNOM BROJU GRAĐANA UPISAĆE SE U MATIČNU KNJIGU ROĐENIH SAMO AKO JE ORGAN NA NESUMNJIV I NESPORAN NAČIN UTVRDIO DA SE TAJ PODATAK ODNOSI NA LICE ZA KOJE SE VRŠI UPIS.

ORGAN IZ STAVA 1. OVOG ČLANA, DUŽAN JE DA BEZ ODLAGANJA IZVEŠTAJ O UPISANOM PODATAKU O JEDINSTVENOM MATIČNOM BROJU GRAĐANA, DOSTAVI NADLEŽNOM MATIČARU KOJI VODI MATIČNU KNJIGU VENČANIH, ODNOSNO UMRLIH ZA TO LICE, RADI AŽURIRANJA TOG PODATKA.

Član 47.

~~Rođenje deteta u zdravstvenoj ustanovi dužna je da prijavi zdravstvena ustanova na propisanom obrascu.~~

ROĐENJE DETETA U ZDRAVSTVENOJ USTANOVI DUŽNA JE DA PRIJAVI ZDRAVSTVENA USTANOVA ELEKTRONSKIM PUTEM NA PROPISANOM OBRASCU, A BEZ ODLAGANJA I PUTEM POŠTE.

PO IZVRŠENOM UPISU NA OSNOVU ELEKTRONSKI PODNETE PRIJAVE OBAVEŠTAVA SE LICE NA KOGA SE TAJ UPIS ODNOSI, A MATIČAR DOSTAVLJA IZVOD IZ MATIČNE KNJIGE ROĐENIH.

Rođenje deteta van zdravstvene ustanove dužan je da prijavi otac deteta, a ako on nije u mogućnosti da to učini, drugi član domaćinstva, odnosno lice u čijem stanu je dete rođeno, ili majka čim za to bude sposobna, ili babica, odnosno lekar koji su prisustvovali porođaju, a ako ovih lica nema ili nisu u mogućnosti da prijave rođenje - lice koje je saznalo za rođenje.

Član 60.

Činjenica smrti prijavljuje se nadležnom matičaru. ~~usmeno ili pismeno.~~

O usmenoj prijavi sačinjava se zapisnik na propisanom obrascu.

Član 61.

Činjenicu smrti dužni su da prijave članovi porodice s kojima je umrli živeo, a ako ovih lica nema ili nisu u mogućnosti da to učine, druga lica s kojima je umrli živeo ili drugi članovi porodice koji su saznali za smrt, odnosno lica u čijem je stanu smrt nastupila, a ako nema ni ovih lica, činjenicu smrti dužno je da prijavi lice koje je prvo za smrt saznalo.

ČINJENICU SMRTI LICA KOJE JE UMRLO U ZDRAVSTVENOJ USTANOVI DUŽNA JE DA PRIJAVI ZDRAVSTVENA USTANOVA ELEKTRONSKIM PUTEM NA PROPISANOM OBRASCU, A BEZ ODLAGANJA I PUTEM POŠTE.

Činjenicu smrti lica u ~~zdravstvenoj ustanovi~~, vojnom objektu, zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, ustanovi za smeštaj učenika i studenata ili u drugoj ustanovi ili organizaciji dužna je da prijavi ustanova ili organizacija u kojoj je lice umrlo.

Član 63.

Prilikom prijavljivanja činjenice smrti mora se podneti potvrda o smrti koju izdaje zdravstvena ustanova ako je lice umrlo u zdravstvenoj ustanovi, a ako je lice umrlo van zdravstvene ustanove lekar koji je utvrdio smrt.

AKO JE LICE UMRLO U ZDRAVSTVENOJ USTANOVI, POTVRDU O SMRTI ZDRAVSTVENA USTANOVA IZDAJE ELEKTRONSKIM PUTEM, A BEZ ODLAGANJA I PUTEM POŠTE.

Bez potvrde o smrti ne može se izvršiti upis činjenice smrti u matičnu knjigu umrlih.

Član 65.

Umrli se može sahraniti pre nego što se njegova smrt prijavi matičaru, na osnovu dozvole organa iz čl.6 st. 2 i 4 . ovog zakona na čijoj teritoriji će se umrli sahraniti, ako iz opravdanih razloga nije bilo moguće prijaviti njegovu smrt matičaru.

~~O izdatim dozvolama vodi se evidencija.~~

O IZDATIM DOZVOLAMA VODI SE EVIDENCIJA U KOJU SE UPISUJE: REDNI BROJ UPISA; DATUM UPISA U EVIDENCIJU; ORGAN KOJI JE DONEO REŠENJE O DOZVOLI DA SE UMRLO SAHRANI PRE PRIJAVE ČINJENICE SMRTI MATIČARU; BROJ I DATUM REŠENJA O DOZVOLI DA SE UMRLO SAHRANI PRE PRIJAVE ČINJENICE SMRTI MATIČARU; PODACI O SMRTI, I TO: IME I PREZIME UMRLOG I PREZIME PRE ZAKLJUČENJA BRAKA; POL UMRLOG; DAN, MESEC, GODINA I ČAS SMRTI; MESTO I OPŠTINA SMRTI; A AKO JE UMRO U INOSTRANSTVU I NAZIV DRŽAVE; DAN, MESEC I GODINA ROĐENJA; MESTO I OPŠTINA ROĐENJA, A AKO JE ROĐEN U INOSTRANSTVU I NAZIV DRŽAVE; JEDINSTVENI MATIČNI BROJ GRAĐANA; PREBIVALIŠTE I ADRESA UMRLOG.

PODACI IZ EVIDENCIJE IZ STAVA 2. OVOG ČLANA ČUVAJU SE TRAJNO, U SVRHU PRAVNE SIGURNOSTI U VEZI SA UPISOM U MATIČNU KNJIGU UMRILIH I SPREČAVANJA EVENTUALNIH ZLOUPOTREBA U VEZI IDENTITETA LICA KOJE JE SAHRANJENO PRE UPISA U MATIČNU KNJIGU UMRILIH.

ČLAN 69A

DIPLOMATSKO-KONZULARNO PREDSTAVNIŠTVO, U KOM SU VOĐENE MATIČNE KNJIGE PO RANIJIM PROPISIMA, NASTAVLJA DA U TE KNJIGE UPISUJE ZABELEŠKE O PROMENI PODATAKA O LIČNIM STANJIMA GRAĐANA (NAKNADNE ZABELEŠKE) I ISPRAVCI GREŠKE, SHODNO ODREDBAMA OVOG ZAKONA.

Član 72.

~~Drugi primerak matičnih knjiga koje se vode u diplomatsko-konzularnom predstavništvu čuva se i vodi u ministarstvu nadležnom za spoljne poslove primenom elektronskih sredstava za obradu i skladištenje podataka.~~

DIPLOMATSKO-KONZULARNO PREDSTAVNIŠTVO VODI MATIČNE KNJIGE U REGISTRU MATIČNIH KNJIGA, A VODI I ČUVA MATIČNE KNJIGE U PAPIRNOM OBLIKU.

Član 73.

~~Ako se izvornik ili drugi primerak matične knjige koja se vodi u diplomatsko-konzularnom predstavništvu, uništi ili nestane, obnavlja se na osnovu sačuvanog primerka matične knjige na način i u roku koji odredi ministar nadležan za spoljne poslove.~~

AKO SE MATIČNA KNJIGA KOJA SE VODI U DIPLOMATSKO-KONZULARNOM PREDSTAVNIŠTVU U PAPIRNOM OBLIKU UNIŠTI ILI NESTANE, OBNAVLJA SE NA OSNOVU PODATAKA IZ REGISTRA MATIČNIH KNJIGA NA NAČIN I U ROKU KOJI ODREDI MINISTAR NADLEŽAN ZA SPOLJNE POSLOVE.

Član 76.

~~Ako činjenice rođenja, zaključenja braka i smrti državljana republike srbije nastale van njene teritorije nisu upisane u matične knjige koje se vode u diplomatsko-konzularnim predstavništvima, upisuju se u matične knjige koje se vode po ovom zakonu.~~

~~Prijava za upis činjenice iz stava 1. ovog člana podnosi se preko diplomatsko-konzularnog predstavništva na čijem području je ta činjenica nastala ili neposredno nadležnom organu iz člana 6. st. 2. i 4. ovog zakona.~~

~~Upis činjenice iz stava 1. ovog člana vrši se na osnovu izvoda iz matične knjige inostranog organa, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno.~~

~~Ako se ne može pribaviti izvod iz matične knjige inostranog organa, upis činjenica iz stava 1. ovog člana vrši se na osnovu odluke nadležnog suda.~~

AKO ČINJENICE ROĐENJA, ZAKLJUČENJA BRAKA I SMRTI DRŽAVLJANA REPUBLIKE SRBIJE NASTALE VAN NJENE TERITORIJE NISU UPISANE U MATIČNE KNJIGE KOJE SE VODE U DIPLOMATSKO-KONZULARNIM PREDSTAVNIŠTVIMA, UPISUJU SE U MATIČNE KNJIGE KOJE SE VODE PO OVOM ZAKONU.

PRIJAVA ZA UPIS ČINJENICE IZ STAVA 1. OVOG ČLANA PODNOSI SE PREKO DIPLOMATSKO-KONZULARNOG PREDSTAVNIŠTVA NA ČIJEM PODRUČJU JE TA ČINJENICA NASTALA ILI NEPOSREDNO NADLEŽNOM ORGANU IZ ČLANA 6. ST. 2. I 4. OVOG ZAKONA.

AKO NA PODRUČJU NA KOJEM JE NASTALA ČINJENICA ROĐENJA, ZAKLJUČENJA BRAKA ILI SMRTI DRŽAVLJANINA REPUBLIKE SRBIJE, REPUBLIKA SRBIJA NEMA DIPLOMATSKO-KONZULARNO PREDSTAVNIŠTVO, PRIJAVA ZA UPIS OVIH ČINJENICA PODNOSI SE PREKO NAJBLIŽEG DIPLOMATSKO-KONZULARNOG PREDSTAVNIŠTVA.

UPIS ČINJENICE IZ STAVA 1. OVOG ČLANA VRŠI SE NA OSNOVU IZVODA IZ MATIČNE KNJIGE INOSTRANOG ORGANA, AKO MEĐUNARODNIM UGOVOROM NIJE DRUKČIJE ODREĐENO.

AKO SE NE MOŽE PRIBAVITI IZVOD IZ MATIČNE KNJIGE INOSTRANOG ORGANA, UPIS ČINJENICA IZ STAVA 1. OVOG ČLANA VRŠI SE NA OSNOVU ODLUKE NADLEŽNOG SUDA.

DIPLOMATSKO-KONZULARNA PREDSTAVNIŠTVA IZ ST. 2. I 3. OVOG ČLANA PRIJAVU ZA UPIS ČINJENICE ROĐENJA, ZAKLJUČENJA BRAKA I SMRTI DRŽAVLJANA REPUBLIKE SRBIJE NASTALE VAN NJENE TERITORIJE PROSLJEĐUJU ELEKTRONSKIM PUTEM NADLEŽNOM ORGANU IZ ČLANA 6. ST. 2 I 4. OVOG ZAKONA, A BEZ ODLAGANJA I PUTEM POŠTE UZ DOSTAVLJANJE IZVODA IZ STAVA 4. OVOG ČLANA.

Član 81.

~~Izvodi iz matičnih knjiga i uverenja izdaju se na osnovu podataka sadržanih u izvorniku matične knjige.~~

~~Izvodi iz matičnih knjiga i uverenja mogu se izdati i na osnovu podataka iz drugog primerka matične knjige koja se vodi primenom elektronskih sredstava za obradu i skladištenje podataka.~~

~~Ako se izvodi iz matičnih knjiga izdaju na osnovu podataka iz drugog primerka matične knjige koja se vodi primenom elektronskih sredstava za obradu i skladištenje podataka, matičar jednog matičnog područja određene opštine, odnosno grada, odnosno grada Beograda može izdavati izvode iz matične knjige koja se vodi za druga matična područja te ili ostalih opština, odnosno gradova, odnosno grada Beograda.~~

IZVODI IZ MATIČNIH KNJIGA I UVERENJA IZDAJU SE NA OSNOVU PODATAKA SADRŽANIH U REGISTRU MATIČNIH KNJIGA.

U IZVODE IZ MATIČNIH KNJIGA UPISUJU SE PODACI, I TO U:

1) IZVOD U MATIČNU KNJIGU ROĐENIH: IME I PREZIME; POL; DAN, MESEC, GODINA I ČAS ROĐENJA; MESTO I OPŠTINA – GRAD ROĐENJA, A AKO JE LICE ROĐENO U INOSTRANSTVU I DRŽAVA; JEDINSTVENI MATIČNI BROJ GRAĐANA; DRŽAVLJANSTVO; NACIONALNA PRIPADNOST; PODACI O RODITELJIMA, I TO: IME I PREZIME (I PREZIME PRE ZAKLJUČENJA BRAKA); JEDINSTVENI MATIČNI BROJ GRAĐANA; DAN, MESEC I GODINA ROĐENJA; MESTO I OPŠTINA – GRAD ROĐENJA, AKO JE LICE ROĐENO U INOSTRANSTVU I DRŽAVA; DRŽAVLJANSTVO; PREBIVALIŠTE I ADRESA.

2) IZVOD IZ MATIČNE KNJIGE VENČANIH: MESTO ZAKLJUČENJA BRAKA, A AKO JE BRAK ZAKLJUČEN U INOSTRANSTVU I DRŽAVA; DAN, MESEC, GODINA ZAKLJUČENJA BRAKA; PODACI O ŽENIKU I NEVESTI I TO: IME I PREZIME; JEDINSTVENI MATIČNI BROJ GRAĐANA; DAN, MESEC I GODINA ROĐENJA; MESTO I OPŠTINA – GRAD ROĐENJA, AKO JE LICE ROĐENO U INOSTRANSTVU I DRŽAVA DRŽAVLJANSTVO; PREBIVALIŠTE I ADRESA; IME I PREZIME RODITELJA SUPRUŽNIKA I PREZIME KOJE SU SUPRUŽNICI UZELI PRI ZAKLJUČENJU BRAKA.

3) IZVOD IZ MATIČNE KNJIGE UMRILIH: IME I POL; PREZIME (I PREZIME PRE ZAKLJUČENJA BRAKA, AKO JE LICE BILO U BRAKU); JEDINSTVENI MATIČNI BROJ GRAĐANA; DAN, MESEC, GODINA I ČAS SMRTI; MESTO I OPŠTINA – GRAD SMRTI, A AKO JE LICE UMRLO U INOSTRANSTVU I DRŽAVA; DAN, MESEC I GODINA ROĐENJA; MESTO I OPŠTINA – GRAD ROĐENJA, A AKO JE LICE ROĐENO U INOSTRANSTVU I DRŽAVA; DRŽAVLJANSTVO; PREBIVALIŠTE I ADRESA; BRAČNI STATUS UMRLOG; IME I PREZIME SUPRUŽNIKA (I PREZIME PRE ZAKLJUČENJA BRAKA) I IME I PREZIME RODITELJA UMRLOG. IZVODE IZ STAVA 1. OVOG ČLANA MOŽE IZDATI OVLAŠĆENI MATIČAR, ODNOSNO OVLAŠĆENO LICE IZ ČLANA 70. OVOG ZAKONA, ZA BILO KOJE MATIČNO PODRUČJE OPŠTINE, ODNOSNO GRADA, ODNOSNO GRADA BEOGRADA, ODNOSNO DIPLOMATSKO-KONZULARNOG PREDSTAVNIŠTVA.

UVERENJA KOJA SE IZDAJU NA OSNOVU MATIČNIH KNJIGA KOJE VODE ORGANI IZ ČLANA 6. ST. 2. I 4. OVOG ZAKONA, IZDAJE OVLAŠĆENI MATIČAR.

Član 84

~~Izvođe iz matičnih knjiga i uverenja koji se izdaju na osnovu matičnih knjiga koje vode organi iz člana 6. st. 2. i 4. ovog zakona, izdaje ovlašćeni matičar.~~

ORGAN IZ ČLANA 6. ST. 2 I 4. OVOG ZAKONA VODI EVIDENCIJU O IZDATIM IZVODIMA IZ MATIČNIH KNJIGA I UVERENJIMA O ČINJENICAMA I PODACIMA UPISANIM U MATIČNE KNJIGE.

U EVIDENCIJU IZ STAVA 1. OVOG ČLANA UPISUJE SE: IME I PREZIME I PREBIVALIŠTE I ADRESA FIZIČKOG LICA, ODNOSNO NAZIV I SEDIŠTE PRAVNOG LICA PO ČIJEM JE ZAHTEVU IZDAT IZVOD ILI UVERENJE IZ MATIČNE KNJIGE; VRSTA MATIČNE KNJIGE; VRSTA ISPRAVE KOJA SE IZDAJE IZ MATIČNE KNJIGE (IZVOD ILI UVERENJE); IME I PREZIME LICA ZA KOJE SE IZDAJE IZVOD ILI UVERENJE IZ MATIČNE KNJIGE; MATIČNO PODRUČJE ZA KOJE SE VODI MATIČNA KNJIGA IZ KOJE SE IZDAJE IZVOD ILI UVERENJE; TEKUĆI BROJ MATIČNE KNJIGE I GODINA UPISA; DATUM IZDAVANJA IZVODA ILI UVERENJA I IME I PREZIME I POTPIS MATIČARA KOJI JE IZDAO IZVOD ILI UVERENJE IZ MATIČNE KNJIGE.

PODACI IZ EVIDENCIJE IZ STAVA 1. OVOG ČLANA ČUVAJU SE TRAJNO, U SVRHU PRAĆENJA STANJA U VEZI SA IZDAVANJEM IZVODA IZ MATIČNIH KNJIGA I UVERENJA O ČINJENICAMA I PODACIMA UPISANIM U MATIČNE KNJIGE I SPREČAVANJA EVENTUALNIH ZLOUPOTREBA U POGLEDU IZDAVANJA OVIH JAVNIH ISPRAVA.

Član 85.

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo.

Nadzor nad izvršavanjem poslova poverenih ovim zakonom vrši Ministarstvo.

Inspekcijski nadzor vrši Ministarstvo preko upravne inspekcije.

NADZOR NAD SPROVOĐENJEM OVOG ZAKONA U DELU KOJI SE ODNOSI NA MATIČNE KNJIGE KOJE SE VODE U DIPLOMATSKO-KONZULARNIM PREDSTAVNIŠTVIMA VRŠI MINISTARSTVO NADLEŽNO ZA SPOLJNE POSLOVE.

Član 86.

Radi sprovođenja odredaba ovog zakona, Ministar donosi propise kojima bliže uređuje:

1) način vođenja matičnih knjiga u organima iz člana 6. st. 2. i 4. i člana 68. stav 1. ovog zakona;

2) čuvanje matičnih knjiga i spisa;

3) način vršenja uvida u matične knjige i spise;

4) način obnavljanja uništenih ili nestalih matičnih knjiga;

5) način izdavanja izvoda iz matičnih knjiga i uverenja o činjenicama i podacima upisanim u matične knjige, kao i izvoda iz matičnih knjiga namenjenih za upotrebu u inostranstvu

~~6) sadržinu i način vođenja evidencije o izdatim izvodima iz matičnih knjiga i uverenjima o činjenicama i podacima upisanim u matične knjige;~~

6) NAČIN VOĐENJA EVIDENCIJE O IZDATIM IZVODIMA IZ MATIČNIH KNJIGA I UVERENJIMA O ČINJENICAMA I PODACIMA UPISANIM U MATIČNE KNJIGE;

~~7) sadržinu i način vođenja evidencije o dozvolama da se umrli sahrani pre nego što je činjenica smrti prijavljena matičaru;~~

7) NAČIN VOĐENJA EVIDENCIJE O DOZVOLAMA DA SE UMRILI SAHRANI PRE NEGO ŠTO JE ČINJENICA SMRTI PRIJAVLJENA MATIČARU;

~~8) program i način polaganja posebnog stručnog ispita za matičara, sadržinu i oblik stručnog usavršavanja matičara i program i način provere znanja koje je matičar stekao stručnim usavršavanjem;~~

8) PROGRAM I NAČIN POLAGANJA POSEBNOG STRUČNOG ISPITA ZA MATIČARA, IZGLED I SADRŽINU OBRASCA UVERENJA O POLOŽENOM POSEBNOM STRUČNOM ISPITU ZA MATIČARA, NAČIN IZDAVANJA UVERENJA O POLOŽENOM POSEBNOM STRUČNOM ISPITU ZA MATIČARA I NAČIN VOĐENJA EVIDENCIJE O POLOŽENOM POSEBNOM STRUČNOM ISPITU ZA MATIČARA;

~~9) sadržinu i način vođenja evidencije o datim ovlašćenjima za obavljanje poslova matičara.~~

9) NAČIN VOĐENJA EVIDENCIJE O DATIM OVLAŠĆENJIMA ZA OBAVLJANJE POSLOVA MATIČARA;

10) NAČIN VOĐENJA EVIDENCIJE O POSEBNIM SEKTORSKIM PROGRAMIMA OBUKE MATIČARA I PROVERI ZNANJA MATIČARA STEČENOG NA SEKTORSKOM STRUČNOM USAVRŠAVANJU;

11) PLAN, PROGRAM I NAČIN PROVERE ZNANJA MATIČARA STEČENOG NA STRUČNOM USAVRŠAVANJU U OKVIRU POSEBNOG SEKTORSKOG PROGRAMA OBUKE MATIČARA;

12) NAČIN UPISA PODATKA O NACIONALNOJ PRIPADNOSTI, KAO I O PROMENI POLA;

13) NAČIN ISPRAVKE GREŠKE IZ ČLANA 31. STAV 2. OVOG ZAKONA;

14) NAČIN ČUVANJA ISPRAVKI PODATAKA UNETIH U REGISTAR MATIČNIH KNJIGA IZ ČLANA 36. OVOG ZAKONA.

Ministar propisuje obrasce matičnih knjiga, registara matičnih knjiga, posebne evidencije o odloženim upisima, izvoda iz matičnih knjiga i uverenja o činjenicama i podacima upisanim u matične knjige, zapisnika o prijavi rođenja, zaključenja braka i smrti i obrasce prijave rođenja, zaključenja braka i smrti u inostranstvu I SADRŽINU ZAPISNIKA O ODREĐIVANJU ILI PROMENI NACIONALNE PRIPADNOSTI.

Ministar i ministar nadležan za poslove zdravlja sporazumno propisuju postupak izdavanja prijave i obrazac prijave rođenja deteta u zdravstvenoj ustanovi i postupak izdavanja potvrde i obrazac potvrde o smrti.

Ministar nadležan za unutrašnje poslove i ministar nadležan za porodičnopravnu zaštitu sporazumno propisuju način vođenja postupka o nalaženju deteta i sačinjavanju zapisnika o nalaženju deteta.

Član 87.

Novčanom kaznom do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice ili odgovorno lice u pravnom licu ako:

- 1) da neistinite podatke u prijavi za upis u matičnu knjigu (član 22. stav 1);
- 2) prijavi činjenicu rođenja ili smrti koje nisu nastupile (čl. 46. i 62);
- 3) ne prijavi činjenicu rođenja deteta u propisanom roku ili ne odredi lično ime detetu (čl. 48. i 54);
- 4) ne prijavi činjenicu smrti u propisanom roku (član 62);
- 4a) NE DOSTAVI POTVRDU O PROMENI POLA U PROPISANOM ROKU (ČLAN 45B);
- 5) izvrši sahranjivanje pre upisa u matičnu knjigu umrlih bez dozvole nadležnog organa (član 65. stav 1).

Za prekršaje iz stava 1. ovog člana kazniće se pravno lice novčanom kaznom do 300.000 dinara.

Novčanom kaznom do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice u državnom organu ili organu jedinice lokalne samouprave ako u propisanom roku:

1) ne dostavi nadležnom matičaru odluke i druga akta o činjenici rođenja, zaključenja braka i smrti i promenama u vezi sa tim činjenicama (čl. 28. i 64);

~~2) ne dostavi Ministarstvu prepis naknadne zabeleške, odnosno ispravke radi unošenja u drugi primerak matične knjige (član 36. stav 2).~~

2) NE POSTUPI U SKLADU SA ČLANOM 34. STAV 2. OVOG ZAKONA;

3) NE POSTUPI U SKLADU SA ČLANOM 27. OVOG ZAKONA, ODNOSNO BEZ ODLAGANJA NE UNESE NAKNADNU ZABELEŠKU U REGISTAR MATIČNIH KNJIGA I U PAPIRNI OBLIK MATIČNE KNJIGE;

4) NE IZVRŠI UPIS LIČNOG IMENA PRIPADNIKA NACIONALNE MANJINE PREMA JEZIKU I PRAVOPISU PRIPADNIKA NACIONALNE MANJINE (ČLAN 17. STAV 1);

NOVČANOM KAZNOM DO 150.000 DINARA KAZNIĆE SE ZA PREKRŠAJ ODGOVORNO LICE U ORGANU IZ ČLANA 6. STAV 2. I 4. OVOG ZAKONA UKOLIKO NE OBEZBEDI VOĐENJE MATIČNIH KNJIGA U REGISTRU MATIČNIH KNJIGA NAJKASNIJE DO POČETKA PRIMENE OVOG ZAKONA.

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

ČLAN 40.

REGISTAR MATIČNIH KNJIGA IZ ČLANA 16. OVOG ZAKONA (IZMENJEN ČLAN 33) PREUZIMA PODATKE O LIČNIM STANJIMA GRAĐANA IZ ČL. 45, 55 I 59. ZAKONA O MATIČNIM KNJIGAMA („SLUŽBENI GLASNIK RS”, BR. 20/09 I 145/14) KOJI SE VODE U CENTRALNOM SISTEMU ZA ELEKTRONSKU OBRADU I SKLADIŠTENJE PODATAKA I ČUVANJE DRUGOG PRIMERKA MATIČNIH KNJIGA IZ ČL. 33, 35 I 92. TOG ZAKONA.

POČETKOM PRIMENE OVOG ZAKONA DRUGI PRIMERAK MATIČNIH KNJIGA PRESTAJE DA SE VODI U CENTRALNOM SISTEMU ZA ELEKTRONSKU OBRADU I SKLADIŠTENJE PODATAKA I ČUVANJE DRUGOG PRIMERKA MATIČNIH KNJIGA.

ORGANI IZ ČLANA 6. ST. 2. I 4. ZAKONA O MATIČNIM KNJIGAMA („SLUŽBENI GLASNIK RS”, BR. 20/09 I 145/14) OBEZBEDIĆE TEHNIČKE USLOVE ZA VOĐENJE MATIČNIH KNJIGA U REGISTRU MATIČNIH KNJIGA ZA SVA MATIČNA PODRUČJA ZA KOJA SE, U SKLADU SA ODLUKOM O MATIČNIM PODRUČJIMA, VODE MATIČNE KNJIGE DO POČETKA PRIMENE OVOG ZAKONA.

ČLAN 41.

ODLUKU O ČINJENICI ROĐENJA, ZAKLJUČENJA BRAKA I SMRTI I PROMENAMA U VEZI SA TOM ČINJENICOM, NADLEŽNI ORGAN IZ ČLANA 28. ZAKONA O MATIČNIM KNJIGAMA („SLUŽBENI GLASNIK RS”, BR. 20/09 I 145/14) DUŽAN JE DA DOSTAVI REGISTRU MATIČNIH KNJIGA (NADLEŽNOM MATIČARU) RADI UPISA U MATIČNU KNJIGU, ELEKTRONSKIM PUTEM, U ROKU OD 12 MESECI OD DANA POČETKA PRIMENE OVOG ZAKONA.

ČLAN 42.

MINISTARSTVO NADLEŽNO ZA POSLOVE ZDRAVLJA OBEZBEDIĆE USLOVE ZA IZDAVANJE ELEKTRONSKE POTVRDE O SMRTI I ELEKTRONSKE POTVRDE O

PROMENI POLA U ROKU OD 12 MESECI OD DANA POČETKA PRIMENE OVOG ZAKONA.

ČLAN 43.

MINISTARSTVO NADLEŽNO ZA SPOLJNE POSLOVE OBEZBEDIĆE TEHNIČKE I DRUGE USLOVE ZA ELEKTRONSKO POVEZIVANJE DIPLOMATSKO-KONZULARNIH PREDSTAVNIŠTAVA SA REGISTROM MATIČNIH KNJIGA IZ ČLANA 32. OVOG ZAKONA (IZMENJEN ČLAN 72) U ROKU OD 12 MESECI OD DANA POČETKA PRIMENE OVOG ZAKONA.

DOK SE NE OBEZBEDE TEHNIČKI I DRUGI USLOVI IZ STAVA 1. OVOG ČLANA DRUGI PRIMERAK MATIČNIH KNJIGA ČUVA SE I VODI U MINISTARSTVU NADLEŽNOM ZA SPOLJNE POSLOVE U SKLADU SA ODREDBAMA ZAKONA O MATIČNIM KNJIGAMA („SLUŽBENI GLASNIK RS”, BR. 20/09 I 145/14).

ČLAN 44.

MINISTARSTVO NADLEŽNO ZA SPOLJNE POSLOVE OBEZBEDIĆE USLOVE ZA POSTUPANJE DIPLOMATSKO-KONZULARNIH PREDSTAVNIŠTAVA NA NAČIN OPISAN IZ ČLANA 34. OVOG ZAKONA (IZMENJEN ČLAN 76) U ROKU OD 12 MESECI OD DANA POČETKA PRIMENE OVOG ZAKONA.

DOK SE NE STEKNU USLOVI ZA POSTUPANJE DIPLOMATSKO-KONZULARNIH PREDSTAVNIŠTAVA IZ STAVA 1. OVOG ČLANA, PRIJAVE ZA UPIS ČINJENICA ROĐENJA, BRAKA ILI SMRTI PROSLEDIVAĆE SE SAMO U PAPIRNOM OBLIKU.

ČLAN 45.

AKO SU OBA PRIMERKA MATIČNE KNJIGE KOJA SU SE VODILA U SKLADU SA ODREDBAMA ZAKONA O MATIČNIM KNJIGAMA („SLUŽBENI GLASNIK RS”, BR. 20/09 I 145/14), POTPUNO ILI DELIMIČNO UNIŠTENA ILI NESTALA, OBNOVIĆE SE U SKLADU SA TIM ZAKONOM.

Član 46.

PODZAKONSKI PROPISI IZ ČL. 2. I 18, DELA ČLANA 25 (KOJIM SE DODAJE NOVI ČLAN 45B) I ČLANA 38. OVOG ZAKONA BIĆE DONETI DO POČETKA PRIMENE OVOG ZAKONA.

Član 47.

OVAJ ZAKON STUPA NA SNAGU OSMOG DANA OD DANA OBJAVLJIVANJA U „SLUŽBENOM GLASNIKU REPUBLIKE SRBIJE”, A PRIMENJUJE SE POČEV OD 1. JANUARA 2019. GODINE, IZUZEV DELA ČLANA 25. OVOG ZAKONA (KOJIM SE DODAJE NOVI ČLAN 45V) KOJI POČINJE DA SE PRIMENJUJE STUPANJEM NA SNAGU OVOG ZAKONA.

ANALIZA EFEKATA

U skladu sa obavezom sprovođenja analize efekata propisa, u kojoj su sadržana pitanja svrsishodnosti donošenja propisa, njegovih ciljeva, planiranih efekata, praktične koristi za pravne subjekte i mera koje se planiraju preduzeti u njegovoj primeni, dat je osvrt na svako od njih, uz apostrofiranje najvažnijih rešenja, njihove opravdanosti i korisnosti.

1. Koji problem se rešava propisom?

Uvođenje informacionih tehnologija u rad javne uprave (e-uprava) predstavlja jednu od savremenih tendencija u njenom razvoju. Osnovne prednosti elektronske uprave se sastoje u povećanju efikasnosti njenog rada, lakšoj dostupnosti, smanjenju troškova, unapređenju blagovremenosti i transparentnosti, što sve ima za cilj oživotvorenje koncepta javne uprave kao servisa građana. Javne evidencije o ličnom stanju građana predstavljaju jednu od najvažnijih upravnih delatnosti u kojoj dolazi do široke primene novih koncepata. Iako se mogu zamisliti različite forme osavremenjavanja javnih evidencija - pa tako i onih o ličnom stanju građana - primenom različitih modela naprednih tehnologija, nužno je voditi računa i o realnom stanju odnosa, kako materijalnih, tako i tehnoloških i kadrovskih u društvu koje preuzima nove forme u vršenju klasičnih upravnih delatnosti, kao i tradiciji, te potvrđenim rešenjima koja imaju svoje uporište u višedecenijskoj praksi, ali i u komparativnom pravu.

Matične knjige (rođenih, venčanih i umrlih), u kojima se nastoji obezbediti puna primena informacionih tehnologija, još uvek se vode lokalizovano – prema odredbama Zakona o matičnim knjigama „prvi primerak” vodi se u papirnoj formi, a opštine rade i u svojim lokalnim aplikacijama. Iako postoji centralna aplikacija ona ima samo sekundarno značenje jer opštine podatke upisane u papirnu knjigu i u svoje lokalne aplikacije prenose u centralnu bazu. U centralnu bazu još nisu preneti svi podaci iz matičnih knjiga, a takođe nisu preneti podaci o državljanstvu. S druge strane, neophodno je obezbediti potpunu sigurnost elektronske baze podataka, za koju se ovim rešenjima predviđa da predstavlja jedan od oblika vođenja matičnih knjiga, koji u slučaju nepodudarnosti ima prioritet. To je moguće obezbeđenjem sekundarne baze podataka i propisivanjem odgovarajućih pretpostavki njihove sigurnosti.

Takođe, u okviru projekta „Bebo, dobrodošla na svet” krenule su elektronske prijave rođenja koje matičari obrađuju u centralnoj aplikaciji. Time je de fakto upis u centralnu aplikaciju postao prvi upis, ali matičari nakon toga još uvek moraju da prepisuju iste podatke u lokalnu aplikaciju i u papirnu knjigu, čime se još uvek ne mogu ostvariti pozitivni efekti ovog projekata u potpunosti, što je novim rešenjima bio cilj.

U ostalom delu izmenama i dopunama Zakona neophodno je unaprediti odredbe koje uređuju matičare, posebno pravo i dužnost matičara na stručno usavršavanje, upostavljanjem pravila koja će im obezbediti jednak nivo i kvalitet stručnog usavršavanja kao i ostalim zaposlenima u sistemu lokalne samouprave, tj. stručno usavršavanje u skladu sa kriterijumima, merilima i standardima utvrđenim lex generalis u oblasti stručnog usavršavanja zaposlenih u jedinicama lokalne samouprave, odnosno novodonetim Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o zaposlenima u autonomnim pokrajinama i jedinicama lokalne samouprave („Službeni glasnik RS”, broj 113/17).

2. Koji ciljevi treba da se postignu donošenjem akta?

Cilj izmena i dopuna postojećih rešenja jeste praćenje savremenih, a uz to i potvrđenih tendencija, sa jasnom intencijom da se ova upravna delatnost dodatno osavremeni, olakša, približi građanima, a u isto vreme i da se putem dodatnih pojedinačnih intervencija obezbedi veći nivo zaštite građana od nekih savremenih

aspekata ugrožavanja njihove privatnosti. Ipak, ova promena je usmerena ka nadogradnji i osavremenjavanju postojećeg koncepta, čuvanjem njegovog osnovnog principa i načina vođenja – paralelna i istovremena evidencija u pisanoj i elektronskoj formi, sa istom odgovornošću službenih lica i instrumentima zaštite prava građana, a ne ka radikalnoj izmeni postojećeg koncepta. Zadržavanjem osnove starog koncepta, ali uz stvaranje odgovarajućeg pravnog osnova, preciziranje pojedinih rešenja, kao i normiranje potrebnih pretpostavki tehničkog i kadrovskog karaktera za širu i sigurniju primenu informacionih tehnologija u najbitniji segment javnih evidencija, kao bržih, dostupnijih i efikasnijih formi u njihovom vođenju, između ostalog, obezbediće se mogućnost da njihova šira upotreba istovremeno bude i delotvornija i funkcionalnija u odnosu na dosadašnja rešenja.

Cilj izmena i dopuna Zakona o matičnim knjigama jeste potpuni prelazak matičara na rad u centralnom sistemu matičnih knjiga – Registru matičnih knjiga. On će služiti kao centralna baza podataka o ličnom stanju građana, koja će se voditi u elektronskoj formi. Registar će služiti ne samo kao registar podataka nego i kao aplikacija za upisivanje svih činjenica u matične knjige. Matičari će imati obavezu da sve upise (rođenje deteta, smrt, venčanje itd.) vrše u centralnom sistemu. Cilj je i da se sve prijave koje podnose institucije (zdravstvene ustanove i druge) vrše i elektronski, što znatno olakšava rad matičara, kao i mogućnost izdavanja izvoda iz matičnih knjiga građanima, u svim matičnim područjima, odnosno DPK.

Pored toga, Nacionalnim planom za ostvarivanje prava nacionalnih manjina predviđena je obaveza dopune Zakona o matičnim knjigama radi uređenja načina upisa podatka o nacionalnoj pripadnosti u matičnu knjigu rođenih.

Izmene i dopune Zakona o matičnim knjigama sadržaću, u najosnovnijem, sledeća rešenja:

- obaveza jedinica lokalnih samouprava da pređu na rad (vršenje upisa) u Registru matičnih knjiga;
- propisivanje kriterijuma za određivanje matičnih područja;
- obaveza zdravstvenih ustanova da sve prijave (rođenje, smrt, promena pola) podnose i elektronskim putem;
- mogućnost upisa podatka o nacionalnoj pripadnosti u matičnu knjigu rođenih;
- mogućnost upisa promene pola u matičnu knjigu rođenih;
- ograničenje kruga lica koja mogu ostvariti uvid u matične knjige;
- unifikacija rešenja o vođenju matičnih knjiga u diplomatsko-konzularnim predstavništvima i u Republici Srbiji;
- mogućnost izdavanja izvoda iz matičnih knjiga bez obzira na mesnu nadležnost organa.

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave obezbeđuje tehničke uslove i funkcionalnosti za rad jedinica lokalnih samouprava u Registru matičnih knjiga, njegovu sigurnost, kao i za elektronske prijave rođenja, smrti i promene pola.

Svrha zakonskih izmena se, u najosnovnijem i rezimirano, sastoji u uspostavljanju jedinstvene baze podataka koji se upisuju u matične knjige, pojednostavljenju procesa upisa u matične knjige, podizanju nivoa efikasnosti i ujednačenog postupanja organa u praksi. Takođe, njima se obezbeđuje ušteda vremena za građane – korisnike usluga, kao i ušteda vremena i ljudskih resursa za JLS.

Pored navedenog, donošenje Zakona o izmenama i dopunama Zakona matičnim knjigama predlaže se u cilju unapređenja prava matičara na stručno usavršavanje, obezbeđenja kvaliteta i delotvornosti stručnog usavršavanja matičara, kao i efikasnosti procesa stručnog usavršavanja matičara, kako bi se ostvarili željeni rezultati u podizanju nivoa znanja i veština matičara za zakonito i pravilno obavljanje njihovih poslova i delotvorno i efikasno ostvarivanje prava i interesa građana.

3. Da li su razmatrane druge mogućnosti za rešavanje problema?

Iako je opredeljenje da se u formi izmena i dopuna interveniše na postojeći Zakon o matičnim knjigama, rešenja koja su sadržana u tekstu Predloga, po svojoj obuhvatnosti, te kvalitetu i značaju izmena, mogu se smatrati važnim i suštinskim pomakom, koji će postojeća rešenja kvalitativno unaprediti i modernizovati, te se ona mogu smatrati nivoom koji, spram postojećih mogućnosti, ali i savremenih tendencija i tehničkog razvoja, predstavlja značajan domet u noveliranju normativnih rešenja.

Osnovna potreba za izmenama i dopunama postojećih zakonskih rešenja se tiče osavremenjavanja načina vođenja matičnih knjiga i izdavanja javnih isprava na osnovu njih, kroz unapređenje primene informacionih tehnologija. Za to je potrebno uspostaviti pravni osnov, koji će obezbediti funkcionisanje centralne baze u elektronskoj formi (Registar), način unosa i izmene podataka u njoj, odnos između dva oblika matičnih knjiga (pisani i elektronski), kao i pravni osnov za unos podataka koji se do sad nisu upisivali ili je u vezi sa njima postojala pravna praznina. Za to je bilo neophodno pristupiti izmeni i dopunama postojećeg zakona, ali ne i donošenju potpuno novog, jer se njime zadržava stari koncept, uz nova rešenja u pogledu Registra i elektronske prijave i upisa pojedinih podataka. Ovim putem se, pored veće sigurnosti, jednoobraznosti i pojednostavljenja vođenja matičnih knjiga, olakšava pristup građanima i ostvarivanje prava u vezi sa vođenjem službenih evidencija o ličnom stanju.

Imajući u vidu pravnu prirodu otvorenih pitanja u vezi sa stručnim usavršavanjem matičara koji su predmet uređenja ovog propisa, izmene i dopune važećeg Zakona o matičnim knjigama su jedini način za rešavanje uočenih potreba.

4. Zašto je donošenje akta najbolje rešenje datog problema?

Imajući u vidu ograničenost postojećih rešenja u pogledu elektronskog vođenja matičnih knjiga, a koje predstavlja osnovno opredeljenje ovog nacrt, ali i druge nedostatke koji su uočeni u njegovoj primeni, ili su, pak, rezultat savremenih potreba, izmenama se, uz zadržavanje osnove starog koncepta vođenja matičnih knjiga, nastojao obezbedi čitav kompleks principa koja za cilj imaju moderan i efikasan sistem javnih evidencija o ličnom stanju građana.

Glavne intencije zakonskih izmena bi se mogle u najosnovnijem svesti na pet principa:

- modernizacija
- racionalizacija
- sigurnost
- profesionalizacija
- efikasnost rada

Iako se svaki od navedenih principa prožima kroz ceo tekst Zakona, u najosnovnijem, njihova implementacija se prvenstveno sastoji u rešenjima o: elektronskom vođenju matičnih knjiga, odnosno postojanju Registra matičnih knjiga; obavezi istovremenog upisa (bez odlaganja) relevantnih podataka u pisanoj i elektronskoj formi; uvezivanju svih matičnih područja i matičnih knjiga u jedinstven sistem; elektronsko prijavljivanje podataka; uspostavljanje pravnog osnova za povezivanje matičnih knjiga sa odgovarajućim registrima i javnim evidencijama za koje su relevantni podaci koji se izvorno upisuju u matične knjige, a sve za potrebe vođenja upravnih postupaka pred nadležnim subjektima, što vodi ka uspostavljanju jedinstvenog sistema vođenja podataka od javnog interesa i povećanja nivoa pravne sigurnosti, a čime se posebno potencira i princip racionalizacije i efikasnosti; unapređenje sigurnosti sistema elektronskih evidencija kroz uspostavu registra i sekundarne baze podataka, te propisivanje osnova za bliže uređenje zaštite i čuvanja podataka; uspostavljanje osnova za propisivanje odgovarajućih uslova neophodnih za obrazovanje matičnih područja; olakšano ostvarivanje prava građana

u pogledu izdavanja izvoda i uverenja na osnovu matičnih knjiga, posebno u pogledu matičnih knjiga koje se vode u diplomatsko-konzularnim predstavništvima; ograničavanje kruga subjekata na čiji zahtev se mogu izdavati izvodi iz matičnih knjiga, čime se ograničava mogućnost zloupotrebe; mogućnost upisa i promene podatka o nacionalnoj pripadnosti i promeni pola; uvođenje pravnog osnova da se podzakonskim aktima bliže urede pitanja koja su uglavnom tehničkog karaktera, tiču se zaštite, razmene i korišćenja podataka, ali kojima se sistem unapređuje i dodatno štiti; kaznenim odredbama u pogledu neblagovremenog unosa u oba oblika matične knjige.

Radi ostvarivanja strateških pravaca razvoja jedinstvenih standarda stručnog usavršavanja zaposlenih u sistemu lokalne samouprave, ali i na nivou cele javne uprave, u ovom zakonu neophodno je uskladiti materijalne i funkcionalne elemente stručnog usavršavanja matičara sa celinom sistema stručnog usavršavanja koji se uspostavlja u skladu sa utvrđenim Strategijom reforme javne uprave u Republici Srbiji („Službeni glasnik RS“, br. 9/14 i 42/14 – ispravka) i Strategijom stručnog usavršavanja zaposlenih u jedinicama lokalne samouprave u Republici Srbiji („Službeni glasnik RS“, broj 27/15). Predložene izmene i dopune Zakona u ovom delu materija su koja se isključivo reguliše zakonom.

5. Na koga će i kako uticati rešenja predložena u aktu?

U cilju sveobuhvatnog odgovora na ovo pitanje, elaborirana su sva rešenja koja se tiču subjekata na koje se direktno ili indirektno odnose predložene izmene i dopune. Radi se o Ministarstvu nadležnom za poslove uprave, lokalnim upravama, lokalnim skupštinama, matičarima, građanima, zdravstvenim ustanovama, drugim organima i službama, Ministarstvu nadležnom za spoljne poslove, diplomatsko-konzularnim predstavništvima.

Kao osnovno, ali i konceptualno unapređenje se može smatrati preciznije regulisanje elektronskog vođenja matičnih knjiga - Registra matičnih knjiga, kao jedinstvene baze podataka o ličnom stanju građana u elektronskoj formi. Njegovo obezbeđenje i funkcionisanje za cilj ima da obezbedi modernizaciju, kao i racionalizaciju sistema vođenja matičnih knjiga koje, kao takvo, može biti upodobljeno i kompatibilno sa vođenjem drugih evidencija, odnosno registara, između kojih može doći do povezivanja, ako za to postoji odgovarajući pravni osnov. Za uspostavljanje, nesmetano i kontinuirano funkcionisanje i zaštitu ovog sistema je odgovorno ministarstvo nadležno za poslove uprave, na način koji će podzakonskim aktima biti bliže uređen, uz posebno naglašenu obavezu uspostavljanja sekundarne baze podataka čime se obezbeđuje najveći nivo njihove sigurnosti. Na ovaj način se, pored obezbeđenja veće sigurnosti sistema i podataka, preglednosti i dostupnosti, obezbeđuje i mogućnost jedinstvenosti sistema vođenja javnih evidencija, olakšava se razmena i korišćenje podatka koji se izvorno vode u matičnim knjigama za potrebe vođenja upravnih postupaka pred organima državne uprave, autonomnih pokrajina, lokalne samouprave i imaoćima javnih ovlašćenja, te eliminišu brojni problemi praktične prirode u ostvarivanju prava. To je od suštinske važnosti za racionalnije ostvarivanje prava, efikasnije vođenje upravnih postupaka, te pravilnu i potpunu primenu rešenja Zakona o opštem upravnom postupku i zakona koji regulišu posebne upravne postupke, a koji će se u narednom periodu usklađivati sa načelima Zakona o opštem upravnom postupku.

Pored toga, jasno je naglašena odgovornost nadležnog ministarstva za funkcionisanje sistema elektronske evidencije (Registra matičnih knjiga), što podrazumeva i obezbeđenje složenih tehničkih pretpostavki za njegovo funkcionisanje.

Podvlačimo, predmetni zakon jasno naznačava neophodnost postojanja odgovarajućeg pravnog osnova za uvezivanje različitih registara, kao i zaštitu podataka o ličnosti (u skladu sa članom 42 Ustava). Jednom rečju, pored harmonizacije posebnog sa opštim zakonom, stvoren je pravni osnov i precizna

rešenja za efikasno funkcionisanje elektronske uprave u oblasti matičnih knjiga, omogućeno povezivanje službenih evidencija u pogledu kojih su postojale značajne razlike i protivurečnosti na uštrb prava građana ili javnog interesa, olakšan pristup javnim evidencijama, ali u isto vreme samim zakonom je garantovano da će to biti u skladu sa zakonskim rešenjima koja garantuju pristup informacijama od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti.

Pored elektronskog vođenja, matične knjige će se i dalje voditi i u papirnom obliku, uključujući i zadržavanje rešenja o njihovom čuvanju i korišćenju, čime se obezbeđuje kontinuitet u njihovom vođenju, te obnovu na osnovu Registra u slučaju uništenja. Matičar paralelno sa elektronskim upisom vrši, bez odlaganja i upis u papirni oblik matične knjige i obrnuto. Svaki elektronski upis matičar digitalno potpisuje kvalifikovanim elektronskim potpisom, koji je već uređen i potvrđen u praksi. Ministarstvo nadležno za poslove uprave je, shodno odredbama ovog zakona, dužno da obezbedi neprekidno funkcionisanje informacionog sistema koje podrazumeva nužnost formiranja sekundarne baze podataka i sekundarnog računarskog sistema. Taj sistem, zbog potreba veće sigurnosti, mora biti udaljen od mesta na kome se nalazi primarni informacioni sistem. Na taj način se, pored obezbeđenja sigurnosti sistema, obezbeđuje i kontinuitet njegovog rada, za slučaj poplave, požara i drugog oblika ugržavanja funkcionisanja sistema, kao i jednostavan način obnove papirnog oblika u slučaju uništenja ili oštećenja, odnosno najveći nivo sigurnosti podataka koji se vode u matičnim knjigama. Pored toga, ministar bliže uređuje način čuvanja, zaštite i sigurnosti podataka u okviru registra matičnih knjiga. Na taj način se dodatno apostrofira dužnost ministarstva u pogledu obezbeđenja sigurnosti ovog sistema.

Potreba za obezbeđenjem veće pravne sigurnosti i zaštite podataka o ličnosti, čije je ugrožavanje identifikovano u praksi kroz krajnje liberalan pristup starih rešenja u pogledu prava na uvid u matične knjige, što omogućava zloupotrebu ovih podataka, uslovlila je ograničenje kruga lica koja mogu ostvariti uvid u matične knjige i odgovarajuće spise u vezi sa njima. Uvid u matične knjige, kao i spise na osnovu kojih je izvršen upis u njih, prema odredbama ovog zakona, dozvoliće se licu na koje se ti podaci odnose, supružniku, krvnom srodniku u pravoj liniji (preci i potomci) i krvnom srodniku koji je u drugom stepenu srodstva u pobočnoj liniji (braća i sestre), usvojitelju, staratelju, a drugim licima na način i pod uslovima utvrđenim zakonom koji uređuje prava na pristup informacijama od javnog značaja.

Značajne promene se tiču načina prijave činjenica za potrebe upisa u matične knjige. Njima se nastojao apostrofirati princip efikasnosti i ekonomičnosti, a da to, pritom, ne bude na uštrb građana, koji se ovim putem neće izlagati dodatnim troškovima ili procedurom koja im nije poznata, kao i pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja. Predmetnim zakonom se, kao ravnopravni, navode prijave elektronskim, pisanim i usmenim putem. Ipak, rešenjima koja se odnose na prijavu pojedinih činjenica, prvenstveno rođenja ili smrti u zdravstvenoj ustanovi, te podataka, tačnije odluka o činjenici rođenja, zaključenju ili prestanku braka, smrti ili promenama u vezi sa ovim činjenicama koje eventualno prijavljuju odgovarajući organi, organizacije ili ustanove protežira se elektronski način prijave, koji je obavezujući uz pisanu prijavu, putem pošte i to bez odlaganja. Do obezbeđenja odgovarajućih tehničkih uslova za elektronsku prijavu Zakon u prelaznim odredbama predviđa samo pisanu prijavu. Ovim rešenjima obezbeđuje se jednoobraznost i veća sigurnost u pogledu prijave, pojednostavljuje se postupak, obezbeđuje se blagovremenost upisa, odnosno uštede u vremenu, sa maksimalnom brzinom i najvećom jednostavnošću, bez bilo kakvih troškova, za razliku od starih rešenja koja su mogla prouzrokovati određene troškove i određeni protek vremena od nastanka do prijave relevantne činjenice. S druge strane, ovim načinom se ne otežava eventualno vođenje upravnog postupka, odnosno instancione kontrole, a ni građani nisu savljeni u teži položaj u odnosu na postojeća rešenja usled nedostupnosti elektronskih komunikacija, jer su postojeći načini – prijava pisanim i usmenim putem, zadržani, kao ravnopravni.

Obaveznost prijave činjenice rođenja, smrti (potvrda o smrti), kao i promene pola od strane zdravstvene ustanove putem pošte, bez odlaganja, uz elektronski, obezbeđuje veću sigurnost u pogledu instancione kontrole, odnosno ispunjenost uslova koji se odnose na verodostojnost pomenutih činjenica, potvrđenih i overenih od strane nadležnih lica.

Izmenama i dopunama Zakona su obuhvaćene i odredbe o obrazovanju matičnih područja. Umesto potpuno slobodne procene lokalnih skupština o potrebi za obrazovanjem određenog broja matičnih područja, koje se moglo pravdati drugačijim načinom vođenja, bez potrebe za obezbeđenjem specifičnih uslova, nova rešenja predviđaju da Ministarstvo bliže uređuje kriterijume za obrazovanje matičnih područja, te daje prethodno mišljenje o njihovoj ispunjenosti prilikom donošenja odluke opštinske, odnosno gradske skupštine ili Skupštine grada Beograda o obrazovanju matičnog područja. Mišljenje Ministarstva o odluci lokalne skupštine treba da se temelji na usaglašenosti sa utvrđenim kriterijumima u navedenom podzakonskom aktu. Naime, određivanje matičnih područja ne bi trebalo potpuno prepustiti arbitrarnoj oceni lokalnih skupština. Osnovni razlog za to je promena koncepta njihovog vođenja i nužnost postojanja odgovarajućih uslova tehničkog karaktera, te se kao suštinski kriterijum u odlučivanju nameće osposobljenost za vođenje ovih poslova, određeni broj korisnika ovih javnih usluga, teritorijali osnov i sl. Imajući u vidu stanje i navike u donošenju odluka na lokalnom nivou, moglo bi se doći u situaciju da se taj faktor ne uzima u obzir na zadovoljavajući način, te da odluka o broju matičnih područja uzima u obzir drugu vrstu potreba, a ne one koje proizilaze iz zakonom utvrđenog načina vođenja. Pomenuti uslovi nužno moraju da obuhvataju sve one tehničke aspekte koji omogućavaju pristup Registru matičnih knjiga i njihovo elektronsko vođenje, uključujući i sertifikat na osnovu koga se taj pristup omogućava.

Imajući u vidu sve razlike koje postoje među jedinicama lokalne samouprave (veličina, broj stanovnika, geografska obeležja, nivo razvijenosti, gustina naseljenosti, migracioni tokovi, druga demografska obeležja), neophodno je u propisivanju uslova voditi računa da one budu što više valorizovane, te da broj stanovnika ili upisa ne predstavlja jedini kriterijum za određivanje matičnih područja. Za jedno matično područje se određuje jedan matičar i jedan ili više njegovih zamenika, koji dobijaju ovašćenje za obavljanje poslova matičara od ministra nadležnog za poslove uprave uz ispunjenost zakonom propisanih uslova.

Jedno od najznačajnijih pitanja koje postaje predmet regulacije, jeste mogućnost upisa podatka o nacionalnoj pripadnosti u matičnu knjigu rođenih. Ovo pitanje do sada nije bilo regulisano, niti je ovaj podatak mogao biti unet u matičnu knjigu. Imajući u vidu Ustavom utvrđeni koncept slobode nacionalnog izražavanja (čl. 47. st. 1. Ustava), te potrebe usklađivanja među zakonima koji regulišu prava pripadnika nacionalnih manjina i akcionih planova iz ove oblasti koji predstavljaju temeljno političko opredeljenje u pravcu afirmacije prava na negovanje nacionalnih identiteta svih zajednica, ali i individualnih prava na pripadnost, unošenje podatka o nacionalnosti u sve javne evidencije i registre po principu dobrovoljnosti predstavlja najznačajniji korak u pravcu afirmacije ovog prava. Zakon se opredelio za liberalan pristup ovom pitanju, prema kome je ovaj podatak fakultativan, određen slobodnom voljom roditelja, odnosno punoletnog lica u pogledu njegovog unosa, brisanja ili promene. Svaka mogućnost ograničavanja promene ili unosa ne bi bila u skladu sa ustavnim konceptom ovog prava. Unošenje ovog podatka će usloviti promenu u obrascu matične knjige rođenih, izvoda iz matične knjige rođenih, te propisivanje obrasca zapisnika na koji se daje izjava o nacionalnoj pripadnosti, a podrazumevaće i mogućnost upoznavanja roditelja o pravu na unošenje ovog podatka. Rešenje koje afirmiše posebna prava nacionalnih manjina sadržano je u kaznenim odredbama, prema kojima će se novčano kazniti nadležni organ ukoliko na zahtev pripadnika nacionalne manjine ne izvrši upis njegovog ličnog imena prema jeziku i pismu nacionalne manjine kojoj pripada.

Uočavajući da je u praksi prisutna situacija u vezi sa promenom pola, predmetnim zakonom je uvedena i mogućnost njenog evidentiranja, koja je uslov za ostvarivanje velikog broja drugih prava. Nepostojanje odgovarajućeg rešenja doprinosi pravnoj nesigurnosti lica koja se opredele na ovu pravno priznatu mogućnost. Na ovaj način je stvorena mogućnost koja je u ingerenciji i opsegu matičnih knjiga, a čija će puna realizacija zavisiti od propisa koji uređuju samo pitanje promene, kao i druga relevantna pitanja koja iz nje proizlaze. Promena pola se upisuje na osnovu rešenja organa koje je deklarativnog karaktera, a koje se donosi na osnovu potvrde zdravstvene ustanove, čiji obrazac sporazumno propisuju ministar nadležan za poslove uprave i ministar nadležan za poslove zdravlja.

U cilju obezbeđenja što većeg nivoa profesionalizacije matičara i drugih službenih lica koja obavljaju poslove u vezi sa vođenjem matičnih knjiga, pored uslova koji se tiču obrazovanja, stručnog ispita i dobijanja ovlašćenja za obavljanje ovih poslova, propisano je da stručno usavršavanje predstavlja njihovo pravo i dužnost. To uključuje pravo i obavezu da učestvuje u svim oblicima stručnog usavršavanja koje organizuje Ministarstvo. Sadržinu i oblik stručnog usavršavanja, kao i program i način provere znanja stečenog na stručnom usavršavanju utvrđuje ministar.

Izmenama i dupunama Zakona je unifikovan način vođenja matičnih knjiga u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Republike Srbije sa onim koji se vodi u okviru nje. Do obezbeđenja uslova za vođenje matičnih knjiga, prelaznim odredbama je predviđeno vođenje po starim rešenjima. U slučaju da tog predstavništva nema u državi u kojoj je nastala činjenica rođenja, braka ili smrti, prijava će se podnositi preko najbližeg predstavništva. Ona se prosleđuje elektronskim putem nadležnom matičaru u Republici Srbiji, a po sticanju uslova za to samo u pismenoj formi.

Jedna od najznačajnijih novina, koja će biti od posebnog značaja za građane sa stanovišta lakšeg pristupa matičnim knjigama i lakšeg ostvarivanja prava predstavlja mogućnost izdavanja izvoda iz matičnih knjiga u svim matičnim područjima, bez obzira na to u kome se od njih matična knjiga vodi, što se odnosi i na diplomatsko-konzularna predstavništva. To je praktična posledica elektronskog vođenja matičnih knjiga i postojanja jedinstvenog, ažuriranog i urednog sistema javnih evidencija o ličnom stanju građana. Kod ovih rešenja praktično se potvrđuju sve prednosti elektronskog vođenja, odnosno upotrebe informacionih tehnologija u vođenju javnih evidencija i postojanja

Registra. S obzirom na to da se izvodi i uverenja iz matičnih knjiga izdaju na osnovu Registra, koji se vodi istovremeno sa matičnim knjigama u pisanom obliku, takva mogućnost je ostvariva, čime se građani lišavaju nepotrebnih troškova u pogledu njihovog vađenja, a matične knjige čine lako dostupnim licima o čijim stanjima se vode, kao i drugima kojima je omogućen uvid u njih.

Predmetni zakon, u delu odredaba koje uređuju pravo i dužnost matičara na stručno usavršavanje, imaće pozitivan uticaj na sve zaposlene u jedinicama lokalne samouprave koji obavljaju poslove matičara. Imajući u vidu da predviđena rešenja bitno unapređuju sistem stručnog usavršavanja, matičarima će biti omogućeno da na delotvorniji i efikasniji način koriste ovo svoje pravo i dužnost. Kako se predmetnim zakonom stvaraju uslovi za pripremu, donošenje i sprovođenje svrsishodnih sektorskih posebnih programa stručnog usavršavanja, opravdano je očekivati unapređen nivo znanja, sposobnosti i veština matičara i zamenika matičara u specifičnim temama koje su karakteristične samo za ovu grupu korisnika, što će imati uticaj na unapređenje izvršavanja poverenih poslova matičnih knjiga u organima iz člana 6. st. 2. i 4. Zakona, ali i na građane i druge subjekte s obzirom da proces inoviranog stručnog usavršavanja treba da doprinese kvalitetnijem, delotvornijem i efikasnijem pružanju usluga u ovoj oblasti.

6. Da li pozitivni efekti akta opravdavaju troškove njegove primene ?

S obzirom na to da uspostavljanje Registra matičnih knjiga, kao i obezbeđenje uslova za pristup svih matičnih područja Registru predstavljaju osnovne troškove koji proističu iz novih rešenja, a da ta rešenja za cilj imaju da obezbede modernizaciju, kao i racionalizaciju sistema vođenja matičnih knjiga koji, kao takav, može biti upodobljen i kompatibilan sa vođenjem drugih evidencija, odnosno registara, između kojih može doći do povezivanja, (ako za to postoji odgovarajući pravni osnov), onda već samim tim jasno proizlazi zaključak o opravdanosti troškova.

Takođe, rešenjima o načinu prijave nastojao se obezbediti princip efikasnosti i ekonomičnosti, a da to, pritom, ne bude na uštrb građana, koji se ovim putem neće izlagati dodatnim troškovima ili procedurom koja im nije poznata, kao ni pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja. Predmetnim zakonom se, kao ravnopravni, navode prijave elektronskim, pisanim i usmenim. Ipak, rešenjima koja se odnose na prijavu pojedinih činjenica (prvenstveno od strane zdravstvenih ustanova), protežira se elektronski način prijave, koji je obavezujući uz pisanu prijavu. Posebna pogodnost za građane i jedna od najznačajnijih novina, sa stanovišta lakšeg pristupa matičnim knjigama i lakšeg ostvarivanja prava, predstavlja mogućnost izdavanja izvoda iz matičnih knjiga u svim matičnim područjima, bez obzira na to u kome se od njih matična knjiga vodi, što se odnosi i na diplomatsko-konzularna predstavništva. To je praktična posledica elektronskog vođenja matičnih knjiga i postojanja jedinstvenog, ažuriranog i urednog sistema javnih evidencija o ličnom stanju građana.

Dakle, prednosti novih rešenja su višestruke i opravdavaju troškove koji će njihovom primenom biti uzrokovani, a posebno sa stanovišta građana.

Isto tako, pravilno postavljen sistem stručnog usavršavanja trebalo bi posmatrati kao investiciju, a ne kao trošak. Ovo naročito kada se ima u vidu da je službenički sistem u jedinicama lokalne samouprave relativno limitiran, a oslonac ima prvenstveno u kadrovima koji se nalaze u okviru tog sistema od samog početka karijere, što je posebno izraženo u poslovima matičnih knjiga. S obzirom na značaj oblasti matičnih knjiga, kao osnovnih službenih evidencija o građanima na čijim podacima se zasnivaju i vode sve ostale službene evidencije o fizičkim licima, obim i vrste postupaka koji se vode pred organima koji obavljaju poverene poslove matičnih knjiga, kao i broj stranaka koje svakodnevno ostvaruju prava u vezi sa upisom činjenica i podataka u matične knjige ili izdavanjem javnih isprava iz matičnih knjiga, ovaj sistem ne može postojati bez profesionalaca kojima je obezbeđeno permanentno usavršavanje i usvajanje novih znanja i veština kroz različite oblike opšteg i posebnog stručnog usavršavanja. Pozitivni efekti na građane i društvo u celini su enormni u odnosu na troškove ulaganja u stručno usavršavanje, koji se planiraju restriktivno na godišnjem nivou, u skladu sa uređenim Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o zaposlenima u autonomnim pokrajinama i jedinicama lokalne samouprave.

7. Koji su troškovi koje će primena akta izazvati građanima i privredi, posebno malim i srednjim preduzećima (MSP)?

Primena ovog akta neće izazvati nikakve dodatne troškove građanima niti privredi. Njegov koncept i pojedinačna rešenja su usmereni na lakše ostvarivanje prava građana i efikasniji rad javne uprave, a manje troškove za građane u odnosu na postojeća rešenja. Taj stav potvrđuju prethodno opisana rešenja o centralnoj bazi podataka u elektronskoj formi – Registar matičnih knjiga, način prijave podataka, obaveštavanja o prijavi i izdavanje izvoda i uverenja na osnovu matičnih knjiga.

Pored toga, važeća odredba člana 14. Zakona o matičnim knjigama dopunjena je novim stavom (član 9. Predloga zakona), tako da se u slučaju privremene sprečenosti matičara i njegovog zamenika da obavljaju poslove, Ministar na predlog funkcionera koji rukovodi organom iz člana 6. stav 2. i 4. Zakona, ovlašćuje zaposlenog u tom organu koji će privremeno obavljati poslove matičara, a taj zaposleni može biti lice koje ispunjava uslove za obavljanje poslova matičara iz člana 11. važećeg Zakona o matičnim knjigama. Pri tome, za matično područje

određuje se jedan matičar i jedan ili više zamenika matičara, tako da će se odredba člana 14. Zakona o matičnim knjigama, a u vezi sa članom 9. Nacrta zakona, samo izuzetno primenjivati i neće stvoriti dodatne troškove u odnosu na dosadašnje koji su proizlazili iz člana 14. važećeg Zakona o matičnim knjigama.

Takođe, eventualni troškovi koje će izazvati ovo rešenje su neznatni u odnosu na potrebu da se obezbede kadrovski kapaciteti za zakonito i blagovremeno obavljanje poslova i to u izuzetnim slučajevima kada su i matičar i njegovi zamenici privremeno sprečeni za rad. Ovo posebno imajući u vidu da matičari svakodnevno pružaju usluge građanima koje zahtevaju postupanje bez odlaganja, a među najobimnijim su po broju stranaka i izvršenim upravnim radnjama.

Nadalje, rešenjima sadržanim u Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o matičnim knjigama uređeno je da se matične knjige vode u elektronskom i papirnom obliku, a da se matične knjige u elektronskom obliku vode u Registru matičnih knjiga (član 10. Nacrta zakona).

Pritom, odredbom člana 40. Predloga zakona uređeno je da registar matičnih knjiga iz člana 16. ovog zakona (izmenjen član 33) preuzima podatke o ličnim stanjima građana iz čl. 45, 55. i 59. Zakona o matičnim knjigama („Službeni glasnik RS”, br. 20/09 i 145/14) koji se vode u Centralnom sistemu za elektronsku obradu i skladištenje podataka i čuvanje drugog primerka matičnih knjiga iz čl. 33, 35. i 92. Zakona o matičnim knjigama („Službeni glasnik RS”, br. 20/09 i 145/14).

Polazeći od navedenog, Registar matičnih knjiga ne podrazumeva uspostavljanje nove elektronske evidencije, a samim tim ni finansijske troškove za nabavku odgovarajućeg hardvera i softvera neophodnih za nesmetano funkcionisanje ovog registra, s obzirom da je saglasno članu 92. važećeg Zakona o matičnim knjigama, Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave u propisanom roku uspostavilo Centralni sistem za elektronsku obradu i skladištenje podataka i čuvanje drugog primerka matičnih knjiga. Takođe, s obzirom da je izmenama i dopunama Zakona o matičnim knjigama predviđeno da jedinice lokalne samouprave pređu na direktan rad u okviru Registra, Ministarstvo je 2017. godine, nabavilo novu opremu koja podržava planirane izmene i dopune. Dakle, obezbeđeni su svi tehnički uslovi za nesmetani rad u okviru Registra matičnih knjiga planiranjem budžetskih sredstava za održavanje hardvera i softvera i unapređenja funkcionalnosti Registra kao i održavanje obuka krajnjih korisnika ovog sistema.

U vezi sa navedenim, kao i odredbom člana 40. stav 3. Predloga zakona ukazujemo da tehničke uslove za vođenje matičnih knjiga u Registru ispunjava većina jedinica lokalne samouprave kao i da su prema sada važećim odredbama Zakona o matičnim knjigama organi bili dužni da obezbede tehničke uslove za rad u Centralnom sistemu. S tim u vezi, jedinice lokalne samouprave su u prethodnom periodu mogle da planiraju finansijska sredstva za ovu namenu.

Promena koncepta vođenja matičnih knjiga obezbeđuje jedinstvenost sistema vođenja ove službene evidencije, olakšava razmenu i korišćenje podataka koji se izvorno vode u matičnim knjigama za potrebe vođenja upravnih postupaka pred drugim nadležnim organima. Takođe, u skladu sa odredbama Zakona o opštem upravnom postuku, ove službene evidencije pribavljaju podatke

8. Da li akt stimuliše pojavu novih privrednih subjekata na tržištu i tržišnu konkurenciju?

Imajući u vidu predmet ovog Nacrta – evidencije o ličnom statusu građana - ovo pitanje se ne postavlja kao relevantno.

9. Da li su zainteresovane strane imale priliku da iznesu svoje stavove o aktu?

Odbor za pravni sistem i državne organe, na predlog Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave, doneo je Zaključak 05 broj: 011-285/2018 od 18. januara 2018. godine, kojim je određeno sprovođenje javne rasprave o Nacrtu zakona o izmenama i dopunama Zakona o matičnim knjigama i utvrđen Program javne rasprave o Nacrtu zakona o izmenama i dopunama Zakona o matičnim knjigama.

Javna rasprava o Nacrtu zakona o izmenama i dopunama Zakona o matičnim knjigama sprovedena je u periodu od 29. januara do 19. februara 2018. godine.

Program javne rasprave o Nacrtu zakona o izmenama i dopunama Zakona o matičnim knjigama, sa nacrtom ovog zakona i priložima utvrđenim Poslovníkom Vlade, objavljeni su na internet stranici Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave sa pozivom svim zainteresovanim stranama da u toku trajanja javne rasprave dostave svoje komentare, predloge i sugestije za unapređenje teksta Nacrta zakona o izmenama i dopunama Zakona o matičnim knjigama. Istovremeno, nacrt navedenog zakona, sa priložima i pozivom za dostavljanje komentara, predloga i sugestija objavljen je i na portalu e-uprava.

Učesnici u javnoj raspravi bili su predstavnici državnih organa, organa državne uprave, jedinica lokalne samouprave, stručne javnosti, nevladinog sektora, kao i ostali zainteresovani subjekti.

U okviru sprovođenja javne rasprave tekst Nacrta zakona predstavljen je na okruglom stolu pod nazivom „Predstavljanje Nacrta zakona o izmenama i dopunama Zakona o matičnim knjigama“, koje je Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave organizovalo 13. februara 2018. godine u Beogradu.

Okrugli sto je otvorio ministar državne uprave i lokalne samouprave Branko Ružić koji je naglasio da ova zakonodavna inicijativa predstavlja završetak velikog posla na modernizaciji matičarske službe na kome je rađeno poslednjih godini. On je ukazao da su glavne intencije predloženih zakonskih izmena zasnovane na principima modernizacije, racionalizacije, sigurnosti, profesionalizacije i efikasnosti rada.

Novina koju ovaj zakon donosi, a u skladu sa principom modernizacije je uspostavljanje Registra matičnih knjiga, kao jedinstvene baze podataka o ličnom stanju građana u elektronskoj formi, uz istovremeno zadržavanje papirnog oblika, čime se obezbeđuje maksimalna sigurnost, tačnost i pouzdanost sistema vođenja matičnih knjiga.

Ministar je istakao da jedno od najznačajnijih pitanja koje je predmet regulisanja ovog zakona je mogućnost upisa podatka o nacionalnoj pripadnosti u matičnu knjigu rođenih, u skladu sa konceptom slobode nacionalnog izražavanja, što predstavlja naš ustavni princip i evropsku vrednost na čije smo se preuzimanje obavezali Akcionim planom za ostvarivanje prava nacionalnih manjina.

Takođe, ocenio je da je sve više u praksi prisutna situacija u vezi sa promenom pola, pa se sledeća značajna novina odnosi na evidenciju promene pola, koja je uslov za ostvarivanje velikog broja drugih prava.

Napomenuo je i da se Nacrtom predvidelo izdavanje izvoda iz matičnih knjiga i u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Republike Srbije, što je od značaja za našu dijasporu.

Nakon što su predstavnici Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave predstavili rešenja sadržana u izmenama i dopunama Zakona o matičnim knjigama, prisutni su uzeli aktivno učešće i izneli svoje komentare na tekst Nacrta zakona. Predlozi i pitanja izneti u diskusiji na održanom okruglom stolu uglavnom su bili u pravcu razjašnjenja, odnosno pojašnjenja konceptualnih i pojedinačnih rešenja sadržanih u Nacrtu zakona, što je doprinelo boljem razumevanju teksta Nacrta zakona i ciljeva koji se njegovim donošenjem želi postići.

Na okruglom stolu uzeli su učešće predstavnici nadležnih državnih organa (Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva spoljnih poslova, Ministarstva za rad,

zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, Ministarstva pravde, Ministarstva zdravlja, Zaštitnika građana, Poverenika za zaštitu ravnopravnosti), jedinica lokalne samouprave, predstavnici civilnog sektora čija je oblast delovanja zaštita i unapređenje ljudskih i manjinskih prava, kao i predstavnici Nacionalnih saveta nacionalnih manjina.

Najveće interesovanje učesnika okruglog stola odnosilo se na pitanja u vezi sa upisom podatka o nacionalnoj pripadnosti u matičnu knjigu rođenih, kao i evidentiranje podatka o promeni pola u matičnoj knjizi rođenih.

Predstavnici udruženja koja se bave zaštitom i unapređenjem ljudskih i manjinskih prava podržali su rešenja u vezi sa upisom podatka o promeni pola u matičnu knjigu rođenih, kao značaj korak u ostvarivanju prava i pravnih interesa trans osoba. S tim u vezi, izneli su pitanje momenta koji se smatra relevantnim da je neko lice promenilo pol, ukazujući da je potrebno voditi računa i o rodnom identitetu transrodnih osoba. U odgovoru na izneto, predstavnici Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave ukazali su da pitanje promene pola pre svega spada u domen medicine, pa je u tom smislu neophodna podrška Ministarstva zdravlja radi propisivanja potvrde o promeni pola i tačnog trenutka u kome je, sa aspekta medicinskih pravila i struke, takva promena izvršena. U tom smislu, u saradnji sa Ministarstvom zdravlja planirano je formiranje posebne radne grupe za pripremu podzakonskog akta koji će regulisati obrazac i postupak izdavanja zdravstvene potvrde o promeni pola.

Predstavnici Nacionalnih saveta nacionalnih manjina ocenili su da su rešenjima sadržanim u Nacrtu zakona koja se odnose na upisivanje podatka o nacionalnoj pripadnosti u matičnu knjigu rođenih, implementirane mere utvrđene Akcionim planom za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, koje su bazirane na Ustavom zagarantovanom pravu slobode izražavanja nacionalne pripadnosti i potrebi usklađivanja zakona koji regulišu ovu oblast.

Predstavnici nevladine organizacije „Praksis“ predložili su da izmene i dopune Zakona o matičnim knjigama idu u pravcu obezbeđivanja upisa činjenice rođenja deteta u matičnu knjigu rođenih, bez obzira na to da li roditelji deteta poseduju lične isprave. S tim u vezi, ukazano je da je sistemskim rešenjima sadržanim u normativnom okviru omogućeno da svako lice rođeno na teritoriji Republike Srbije bude upisano u matičnu knjigu rođenih, što je jedno od osnovnih građanskih prava proklamovano Konvencijom UN, Opštom deklaracijom o pravima čoveka i Međunarodnim paktom o građanskim i političkim pravima. Međutim, predlogom NVO Praksis, dovode se u neravnopravan položaj drugi građani Republike Srbije koji prilikom upisa činjenice rođenja deteta moraju da prilože odgovarajuće dokaze.

Upravo pitanje koje se odnosi na upisivanje dece bez ličnih dokumenata roditelja je impliciralo i dopune Zakona o vanparničnom postupku, prema kome lica koje ne mogu da dokažu rođenje prema propisima o matičnim knjigama to svoje pravo mogu da ostvare u vanparničnom postupku utvrđivanja vremena i mesta rođenja. U tom smislu sve ove aktivnosti dovele su do značajnog smanjenja broja lica bez ličnih dokumenata, te se ove situacije javljaju kao izuzetak.

Posebno je ukazano da upis u matičnu knjigu rođenih nije prosto upisivanje podataka, a da matičar prethodno ne utvrdi sve elemente u ličnom statusu tog lica saglasno propisima iz drugih oblasti (propisi iz oblasti porodičnog statusa deteta, ličnog imena, državljanstva) i koji spadaju u nadležnost drugih organa državne uprave. Svaka država pretenduje da ima jasne i zakonom utvrđene podatke o ličnosti, a u cilju sprečavanja svake moguće vrste zloupotreba ovih službenih evidencija (npr. trgovine decom i ljudima), posebno imajući u vidu preuzete obaveze u skladu sa Konvencijom Saveta Evrope o borbi protiv trgovine ljudima.

Predstavnici državnih organa i jedinica lokalne samouprave pozdravili su sva predložena rešenja ovog zakona, tako da nisu izneli na Okruglom stolu bilo kakve primedbe ili sugestije.

10. Koje će mere tokom primene akta biti preduzete da bi se ostvarili ciljevi donošenja akta?

U cilju primene Zakona, te ostvarivanja svih efekata koji se očekuju od njegovog donošenja, predviđeno je donošenje čitavog niza podzakonskih propisa kojima će se bliže urediti pojedina pitanja, često tehničkog karaktera, od kojih zavisi pravilna i potpuna primena Zakona, a kojima se obezbeđuje veća sigurnost sistema elektronskog vođenja matičnih knjiga i njegovo lakše funkcionisanje. U njegovim odredbama su jasno naznačena pitanja koja zahtevaju bliže uređenje, te određeni rokovi za njihovo donošenje u prelaznim odredbama. Radi se uglavnom o uputstvima kojima će Ministarstvo bliže urediti čitav niz pojedinačnih pitanja koja ne spadaju u zakonsku materiju, jer bi njihovim normiranjem putem zakona njegov tekst bio nepotrebno opterećen, a uz to, kao često tehnička pitanja, podložna su češćim promenama (način upisa podatka o nacionalnoj pripadnosti, promeni pola, način ipravki greški pre upisa u papirni oblik, a nakog zaključenja elektronskog upisa, procedure čuvanja, zaštite i sigurnosti podataka u okviru Registra, čuvanje ispravki podataka koji su uneti u Registar, način razmene podataka iz službenih evidencija, sadržinu zapisnika o određenju ili promeni podatka o nacionalnosti).

Osnovna obaveza ministarstva nadležnog za poslove uprave jeste obezbeđenje tehničkih uslova za elektronsko vođenje matičnih knjiga, odnosno uspostavljanje Registra matičnih knjiga, kao i neprekidno i sigurno funkcionisanje informacionog sistema. Uz to, propisana su nadzorna ovlašćenja ministarstva nadležnog za poslove uprave i ministarstva nadležnog za spoljne poslove (vođenje matičnih knjiga u DPK) u obavljanju poslova matičara.

Opštinske i gradske uprave su dužne da obezbede propisane kriterijume za svako matično područje koje obrazuju, njihova obaveza da obezbede vođenje matičnih knjiga u Registru je zaštićena i kaznenim odredbama, prema kojima se one mogu kazniti za prekršaj u slučaju da u propisanom roku ne obezbede ovaj oblik vođenja matičnih knjiga. Iako će obezbeđenje ovih uslova nužno prouzrokovati određene troškove, pozitivni efekti predloženog načina vođenja matičnih knjiga, koji su prethodno opisani, opravdavaju te troškove i u konačnom obezbeđuju smanjenje troškova i brži i delotvorniji rad matičara, te lakše ostvarivanje prava građana u pogledu uvida u matične knjige, u pogledu prijave relevantnih podataka koje se u njih upisuju, u pogledu efikasnijeg vođenja upravnih postupaka i uopšte ostvarivanja prava i vođenja poslova u vezi sa ličnim stanjem građana.

Primena ovog predmetnog zakona takođe, podrazumeva sprovođenje mera u vezi sa uspostavljanjem novog sistema stručnog usavršavanja matičara, i to: utvrđivanje potreba za stručnim usavršavanjem matičara koje se odnose na stručno usavršavanje u okviru sektorskih posebnih programa obuke i donošenje sektorskog posebnog programa obuke matičara za kalendarsku godinu (u smislu odredaba Zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaposlenima u autonomnim pokrajinama i jedinicama lokalne samouprave); donošenje plana, programa i načina provere znanja matičara stečenog na stručnom usavršavanju u okviru posebnog sektorskog programa obuke matičara; donošenje podzakonskog akata kojim se bliže uređuje način vođenja Evidencije o posebnim sektorskim programima obuke matičara i proveri znanja matičara stečenog na sektorskom stručnom usavršavanju.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE
--

1. Ovlašćeni predlagač propisa: Vlada

Obrađivač: Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave

2. Naziv propisa

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o matičnim knjigama

Draft law of amendments of Law on personal data of registers

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum):

- a) Odredba Sporazuma koja se odnosi na normativnu sadržinu propisa,
- b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma,
- v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,
- g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,
- d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o matičnim knjigama nije predmet usklađivanja sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane i Republike Srbije sa druge strane, niti je predmet usklađivanja sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

- a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,
- b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,
- v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima,
- g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost,
- d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o matičnim knjigama nije predmet usklađivanja s propisima EU.

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu

usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive). Ne postoje odgovarajući propisi sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost.

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?
/

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o matičnim knjigama nije preveden na bilo koji službeni jezik EU.

8. Saradnja sa Evropskom unijom i učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti.

/